

Szwecja dla każdego

Spis Treści

Wstęp	3
Informacje ogólne	4
Dojazd	6
Pobyt	11
Poszukiwanie pracy	15
Zasady zatrudnienia	17
Zasiłki i prawa socjalne	20
Podatki	24
Najistotniejsze formy opodatkowania	25
Zakwaterowanie i koszty utrzymania	30
Język	32
Edukacja	34
Opieka medyczna	37
Samochód	39
Przepisy celne	42
Placówki dyplomatyczne	44
ródła	47

Unia Europejska realizuje zasadę wolnego przepływu dóbr, osób, usług i kapitału, będącą podstawą Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską, a także stanowiącą o wolności dostępu do rynku pracy oraz prawie pobytu w wybranym kraju. Zasada ta jest elementarnym prawem społecznym i gwarancją rozwoju gospodarczego Wspólnoty. Ograniczenia dotyczące pracy, w krajach Unii Europejskiej są mniej więcej takie same. Określa je Traktat o przystąpieniu Polski do Wspólnot Europejskich. Sprawy związane z przepływem osób reguluje Układ z Schengen, którego sygnatariuszami są także, Norwegia i Szwajcaria.

Polacy nie od dziś emigrują w poszukiwaniu dobrej i przede wszystkim lepiej płatnej pracy, jednak z momentem naszego wejścia do Unii Europejskiej ta tendencja znacząco się nasiliła. Okres przed wstąpieniem Polski do UE upłynął pod znakiem wysokiego poziomu bezrobocia oraz poważnych trudności w znalezieniu pracy nawet przez osoby wykształcone i z doświadczeniem zawodowym. Powszechne było również niezadowolenie z wysokości zarobków.

Przez dłuższy czas nie były dokładniej znane dane dotyczące Polaków przebywających czasowo za granicą. Dopiero w 2003 roku upowszechniono wyniki spisu ludności z 2002 roku, które wskazywały, że w maju 2002 roku przebywało za granicą 786 tysięcy Polaków – 626 tysięcy z nich dłużej niż 12 miesięcy. Wraz z otwieraniem się kolejnych rynków pracy, ilość Polaków poza granicami naszego państwa rosła. 23 października 2007 roku GUS opublikował komunikat o rozmiarach i kierunkach emigracji Polaków w latach 2004 – 2006. W 2006 roku 1 950 000 osób przebywało na emigracji, z czego większość (1 600 000) w Europie; w krajach członkowskich UE – 1 550 000). Jednym z bardziej popularnych kierunków nowej fali emigracji zarobkowej stała się Skandynawia. Według danych zamieszczonych w komunikacie GUS tylko do Szwecji i Finlandii pomiędzy 2004 a 2006 rokiem wyjechało przeszło 30 tyś. Polaków i z roku na rok liczba ta wzrasta.

Wychodząc na wprost oczekiwaniom naszych użytkowników, redakcja Skandynawia.pl opublikowała przewodnik "Szwecja dla każdego", dotyczący życia i pracy w Szwecji. Przewodnik ten ma na celu ułatwienie naszym rodakom chcącym wyjechać do tego Skandynawskiego kraju znalezienie pracy lub mieszkania, załatwienie wszelkich spraw administracyjnych, jak także ma pomóc w dotarciu do szkół umożliwiających naukę języka szwedzkiego, czy wybranie najlepszego środka transportu.

Informacje ogólne

ma także duży wpływ na gęstość zaludnienia. Pomimo dużej powierzchni jest to jeden z najrzadziej zaludnionych krajów Europy (22,2 osoby na km²). Najbardziej zaludnione są okolice wielkich miast, takich jak: Sztokholm, Göteborg, Malmö, Uppsala, Västerås czy Linköping.

Szwecja jest czwartym pod względem wielkości krajem Europy. Graniczy z Norwegią i Finlandią, a jej powierzchnia wynosi 449 964 km². Pod tym względem niewiele jej brakuje do Hiszpanii i Francji i jest znacząco większa od Polski (322 575 km²). Kraj ten liczy nieco ponad dziewięć milionów mieszkańców (9 150 508, lipiec 2007) czyli cztery razy mniej niż Polska. Fakt ten może być zaskakujący biorąc pod uwagę powierzchnie obu państw. Około 85% ludności zamieszkuje w południowej Szwecji, co spowodowane jest surowym klimatem północnej części tego państwa. Klimat

Ustrój polityczny i podział administracyjny

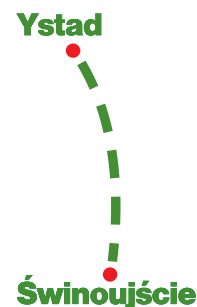
Szwecja jest monarchią konstytucyjną. Głową państwa jest król, ale ma on niewielkie uprawnienia i jego rola jest bardziej reprezentacyjna. Obecnie głową państwa jest król Karol XVI Gustaw Bernadotte, a następczyni tronu to księżniczka Wiktoria Bernadotte. Stolicą Szwecji jest Sztokholm gdzie znajduje się siedziba rządu, parlamentu i rodziny królewskiej. Obecnie szefem rządu jest premier Fredrik Reinfeldt, a w jednoizbowy parlament (Riksdag) liczy 349 posłów. Podział administracyjny Szwecji nie odbiega zbyt wiele od systemu polskiego. Szwecja podobnie jak Polska jest podzielona na województwa (län) oraz gminy (kommun). Obecnie jest w Szwecji 21 województw oraz 290 gmin. Najmłodsza gminą jest Knivsta, która odłączyła się od gminy Uppsala w 2003 roku.

Gospodarka i przemysł

Szwecja jest najbogatszym krajem skandynawskim i jednym z najbardziej uprzemysłowionych państw świata, choć na początku XX wieku rolnicza Szwecja była jednym z najuboższych krajów Europy. Szybki proces uprzemysłowienia i związany z tym rozwój, Szwecja zawdzięcza bogatym złożom rudy żelaza (największa produkcja w Europie), lasom i ogromnym zasobom energii wodnej. Kraj ma największą powierzchnię leśną spośród wszystkich krajów europejskich (64%). Na jednego mieszkańca przypada prawie 3 ha lasów. Szwedzka gospodarka uzależniona jest bardzo silnie od handlu międzynarodowego, a w szczególności eksportu. Dwadzieścia największych spółek, między innymi AGA, AstraZeneca, Electrolux, Ericsson, Pharmacia, Volvo i Scania odpowiadają za blisko połowę szwedzkiego eksportu. Duży udział w eksporcie stanowią tradycyjnie silne gałęzie przemysłu (np. przemysł papierniczy czy metalurgia żelaza), ale Szwecja liczy się także jako dostawca zaawansowanych technologicznie urządzeń telekomunikacyjnych, farmaceutyków, specjalistycznych maszyn i pojazdów silnikowych.

Skandynawia to przygoda!

Wygoda, swoboda i cała masa atrakcji. Wszystko to czeka Cię w Skandynawii!
Wystarczy, że wejdiesz na prom Polonia, odprężysz się i w mgnieniu oka będziesz na miejscu.
Piękna przyroda, urokliwe zakątki i ten ciągły błogostan... **Można chcieć więcej?**

**Pakiety
hotelowe od 332 zł**

**Wyjazdy
wędkarskie od 300 zł***

**Wycieczki
autokarowe od 699 zł**

**Domki
letniskowe od 300 zł***

Wszystkie ceny za osobę, każdorazowo przeliczane z SEK lub EUR wg średniego kursu NBP z dnia wystawienia biletu.
* przy wykupieniu oferty, 30% zniżki od oferty podstawowej z cennika na przejazd promem Polonia.

UNITY LINE

Unity Line Sp. z o.o., Szczecin, Pl. Rodła 8; tel. 091 35 95 600; promy@unityline.pl, www.unityline.pl

Dojazd

Promem

Promy to z pewnością najprzyjemniejszy środek dojazdu do Szwecji. Już samą podróż promem można traktować jako formę wypoczynku dzięki znajdującym się tam sklepom, restauracjom i barom. Dodatkową zaletą promów jest możliwość przewiezienia samochodu. Przy rezerwacji biletów promowych trzeba pamiętać że ceny często zmieniają się w zależności od sezonu i czy plynie się rejsem dziennym czy nocnym.

Unity Line

Prom Polonia, dzięki któremu można dostać się do Ystad kursuje codziennie wypływając ze Świnoujścia o godzinie 13:00. Do Ystad przyplywa o 19:45. Prom powrotny wypływa o 22:00 by o siódmej rani być w Świnoujściu. Ceny biletów wahają się w zależności od pory roku od 176zł w okresie zimowym do 213zł w okresie letnim (cena za kurs w jedną stronę dla osoby dorosłej). Otrzymamy oczywiście odpowiednie zniżki w momencie gdy wykupimy bilet w dwie strony bądź gdy jesteśmy uprawnieni do tańszych przejazdów (dzieci i młodzież do 16 lat, uczniowie i studenci do 26 lat, renciści i emeryci posiadacze kart Inter-Rail). Dzieci poniżej siódmego roku życia nie ponoszą opłat za przejazd. Będziemy musieli także ponieść dodatkowe opłaty gdy jesteśmy pasażerami zmotoryzowanymi. Więcej informacji dotyczących cen odnajdą Państwo na stronie internetowej przewoźnika <http://www.unityline.pl>

Polferries

Polferries oferuje nam połączenia pomiędzy Gdańskiem a Nynäshamn oraz pomiędzy Świnoujściem a Ystad.

Połączenie Gdańsk - Nynäshamn, Nynäshamn - Gdańsk, jest obsługiwane przez dwa promy Scandinavia i Baltivia. Kursy na tej trasie odbywają się praktycznie codziennie. Promy wypływają z Gdańska o godzinie 18:00 by o 12:00 następnego dnia znaleźć się w Nynäshamn. Prom powrotny wypływa także o 18:00 z podróż również trwa osiemnaście godzin. Ceny biletów także są uzależnione od pory roku. Zimą, za przejazd w jedną stronę osoby dorosłej zapłacimy 214zł, natomiast w okresie letnim 256zł.

Więcej informacji na stronie <http://www.polferries.pl>

Stena Line

Oferuje połączenia na trasie Gdynia - Karlskrona. Podróż trwa około dziewięciu godzin, a bilet można kupić już od 199zł.

Więcej informacji na stronie: <http://www.stenaline.pl>

Samolotem

Bezpośrednie połączenia pomiędzy Polską a Szwecją zapewniają następujące linie lotnicze:

Norwegian.no

Przewoźnik oferuje połączenia na linii Warszawa- Sztokholm oraz Kraków - Sztokholm. Cena biletu, tak jak w większości linii lotniczych, w dużym stopniu uzależniona jest od daty rezerwacji biletu. Średnia cena biletu na tych trasach oscyluje w okolicach 150 zł, a czas przelotu wynosi około dwóch godzin. Więcej informacji odnajdą Państwo na stronie internetowej <http://www.norwegian.no>

Polskie linie lotnicze LOT

Dzięki Polskim Liniom Lotniczym LOT możemy dostać się do Sztokholmu z Warszawy. Decydując się na tego przewoźnika będziemy musieli wydać na bilet około 380zł. Cena ta jednak może być mniejsza gdy jesteśmy uprawnieni do zniżek, z których mogą korzystać następujące osoby:

- Niemowlęta
Zniżka dla niemowląt dotyczy dzieci poniżej 2 roku życia, które nie zajmują osobnego miejsca na pokładzie samolotu - zniżka dla niemowląt wynosi 90 % od ceny biletu normalnego. Niemowlę powinno podróżować pod opieką osoby dorosłej na wszystkich odcinkach podróży.
- Dzieci
Zniżka dotyczy dzieci w wieku od 2 do 11 roku życia - wynosi 33% lub 20% ceny biletu normalnego w zależności od rynku sprzedaży. Dziecko powinno podróżować pod opieką osoby dorosłej na wszystkich odcinkach podróży. Dziecko w wieku od 5 do 11 roku życia może podróżować bez opieki osoby dorosłej (w tym przypadku asysta personelu pokładowego LOT jest dodatkowo płatna). Dziecku podróżującemu bez opieki osoby dorosłej nie przysługuje zniżka
- Młodzież
Zniżka młodzieżowa dotyczy osób w wieku od 12 do 24 roku życia (tylko z legitymacją).
- Seniorzy
Zniżka dla seniorów dotyczy osób powyżej 60 roku życia (tylko z dowodem tożsamości).

Więcej informacji odnajdą Państwo na stronie internetowej <http://www.lot.com>

Wizzair

Jeden z tańszych sposobów dotarcia do Szwecji. Przy odpowiednio wcześniej zarezerwowanych biletach, podróż może nas kosztować nawet kilkadziesiąt złotych. Samoloty do Sztokholmu wylatują z Poznania, Warszawy, Gdańska, Katowic oraz Krakowa. Czas podróży wynosi, w zależności od miasta wylotu, od jednej godziny i dziesięciu minut do godziny i czterdziestu pięciu minut. Więcej informacji odnajdą Państwo na stronie internetowej <http://book.wizzair.com>

Autokarem

Baltic ExpressBuss AB

Firma ta oferuje regularne połączenia autobusowe między większymi miastami w Polsce i Szwecji. Autobusy korzystają z przeprawy promowej między Świnoujściem i Ystad lub między Gdynią i Karlskroną. Cena za przejazd ze Sztokholmu do Warszawy kosztuje 795 SEK w jedną lub 1195 SEK w obie strony.

EUROLINES

Jest to znana w całej Europie sieć połączeń autobusowych. Na trasie Szwecja - Polska obsługuje ona dwie linie: Warszawa - Poznań - Szczecin - Malmö - Göteborg i Kraków - Wrocław - Malmö - Göteborg. Autobusy korzystają z przeprawy promowej między Świnoujściem i Ystad. Cena za przejazd z Göteborga do Warszawy kosztuje 380 PLN (około 760 SEK) w jedną lub 630 PLN (około 1260 SEK) w obie strony.

TOURBALTIC

Działająca od 1990 roku firma specjalizująca się w przewozach autobusowych na trasach pomiędzy Skandynawią a Polską. Na trasie Szwecja - Polska obsługuje ona dwie linie: Warszawa - Poznań - Szczecin - Malmö - Göteborg i Łódź - Warszawa - Gdańsk - Karlskrona - Göteborg. Autobusy korzystają z przeprawy promowej między Świnoujściem i Ystad lub między Gdynią i Karlskroną. Cena za przejazd z Göteborga do Warszawy kosztuje 810 SEK w jedną lub 1210 PLN w obie strony.

Samochodem

Jedyna trasa lądowa z Polski do Szwecji wiedzie przez Niemcy, kraj najlepszych w Europie i – co bardzo ważne – bezpłatnych autostrad. Zależnie od regionu, z którego kierowcy udają w podróż, granicę będą przekraczać w Kolbaskowie, Słubicach lub Zgorzelcu. Jadąc każdą z tych dróg, należy kierować się na Berliner Ring – wielką berlińską obwodnicę.

Stamtąd w kierunku Hamburga najlepiej pojechać autostradą A24 (wyjazd z Berlina w kierunku na Rostok, niem.

Rostock) lub A7 przez Hanower (niem. Hannover). Z Hamburga jedzie się dalej autostradą A7 do Flensburga. Należy przy tym uważać, by za zjazdem „Neumünster” na przecięciu autostrad A7 i A215 (kierunek Kiel) w porę skrócić na Flensburg. Niektórzy wybierają skrót przez Schwerin–Lubekę i Kilonię, lecz w rzeczywistości drogą tą jedzie się dłużej i trudniej, a oszczędność paliwa wydaje się wątpliwym argumentem. Najlepszym rozwiązaniem jest podróż autostradą.

Przejście graniczne znajduje się na rogatkach Flensburga. Choć od kilku lat sprawia wrażenie opustoszałego i niepotrzebnego, to jednak wbrew pozorom bywają tu funkcjonariusze straży granicznej. Na ogół nie zdarza się, by zatrzymywali jakiegokolwiek samochody, ale mają prawo do kontrolowania pojazdów i pasażerów spoza Unii Europejskiej. Duńskich strażników tutaj z pewnością się nie spotka, ponieważ od dawna traktują swoją granicę tak, jakby jej w ogóle nie było. W Kolding należy skrócić na prowadzącą do Malmö autostradę E20.

Koło miasta Fredericia autostrada po moście nad cieśniną Mały Belt wjeżdża na Fionię. Z Fionii na Zealandię droga wiedzie nad Wielkim Beltem. Podróż sama w sobie jest sporą atrakcją, ale podczas przeprawy przez cieśninę trzeba głębiej sięgnąć do portfela. Przejazd mostem długości 21 km z Nyborga do Korsør samochodem osobowym (5 osób) kosztuje aż 225 dkr, a kempingowym lub z przyczepą kempingową – 340 dkr. Innej drogi, niestety, nie ma, jednak wydatek rekompensuje turystom świadomość, że jechali jednym z najdłuższych mostów na świecie.

Koło Ringsted wielu podróżujących zjeżdża z autostrady E20 na drogę nr 7 do Helsingor, głównie z powodu samochodowych przepraw promowych do Szwecji (do Helsingborga), które są znacznie mniej kosztowne niż przejazd nowo otwartym tunelem i mostem z Kopenhagi do Malmö. Prowadzi do niego wprost autostrada E20.

Otwarty 1 lipca 2000 r. most z Kopenhagi do Malmö, łączący Danię i Szwecję, ma 16 km długości i jest trzecim pod względem długości w Europie. Jego budowa trwała 7 lat i kosztowała 2,75 mld dolarów, które mają się zwrócić dopiero po 30 latach użytkowania. Przeprawa z wyspy na kontynent składa się z kilku etapów.

W Kopenhadze, w pobliżu lotniska Kastrup budowniczowie usypali sztuczny półwysep o długości 430 m. W tym miejscu zaczyna się tunel o długości 3510 m, który przebiega 10 m pod dnem morza. Ze względów bezpieczeństwa drogi i szlaki kolejowe w obu kierunkach prowadzą obok siebie, ale w osobnych kanałach. Co 100 m znajduje się wyjście ewakuacyjne do sąsiedniego tunelu i telefon. W tunelu zastosowano specjalne oświetlenie, które szybko przyzwyczaja wzrok kierowcy do sztucznego światła. Tunel dociera na sztucznie usypaną wyspę o długości 4055 m.

Stąd droga wiedzie przez most o długości 7845 m. W najwyższym miejscu prześło mostu znajduje się na wysokości 57 m nad powierzchnią morza. W tym miejscu przepływają pod Oresundsbron największe statki. Most ma 30 m szerokości i 4 pasy ruchu, a minimalna prędkość jazdy wynosi tu 90 km/godz. Przejazd trwa zaledwie 10–15 min (dla porównania: przeprawa promem z Kopenhagi do Malmö zajmuje 45 min). Pod drogą biegnie dwutorowa trasa kolejowa.

Pociąg

Z Polski nie kursują bezpośrednie pociągi do Szwecji. Najkrótsze jest połączenie kolejowe z Warszawy do Malmö z przesiadką w Berlinie. Przejazd tą trasą trwa jednak znacznie dłużej i jest droższy niż bezpośredni rejs np. ze Świnoujścia do Malmö. Berlin Night Express kursujący między Malmö i Berlinem jest pociągiem nocnym i wymagane jest wykupienie miejsca w wagonie sypialnym. Cena w dwuosobowym przedziale sypialnym wynosi za bilet jednokierunkowy 1100 SEK. Dzieci płacą 750 SEK. Z Berlina i Malmö należy skorzystać z przesiadek aby dostać się do punktu docelowego.

Inną alternatywą jest dostanie się do Kopenhagi lub Malmö, a następnie skorzystanie z pociągu lokalnego łączącego te dwa miasta. Między Kopenhagą i Malmö pociągi kursują co 20 minut od godziny 5 rano do północy. Od północy do 5 rano raz na godzinę. Bilet jednorazowy kosztuje 80 SEK dla dorosłych i 40 SEK dla dzieci od 6 do 16 lat. Poniżej 6 lat przejazd jest darmowy.

Podróżowanie koleją można polecić głównie tym osobom, które chcą korzystać z tego środka komunikacji przy zwiedzaniu całej Skandynawii. Wówczas najlepiej zaopatrzyć się w jeden z międzynarodowych biletów niżkowych.

Pobyty

Chcąc legalnie wjechać do Szwecji musimy posiadać paszport lub inny dokument który jednoznacznie wskazuje na posiadane przez nas obywatelstwo, na przykład dowód osobisty. Chcąc jednak pozostać na okres dłuższy niż trzy miesiące, musimy złożyć wniosek o przyznanie prawa do pobytu (uppehållstillstånd). Złożenie wniosku nie wiąże się z żadnymi opłatami. Można go złożyć przed wyjazdem, w Ambasadzie Szwecji lub dowolnym konsulacie, jak także po przyjeździe do Szwecji w oddziale Urzędu Migracyjnego (Migrationsverket).

Obywatele Polski oraz członkowie ich rodzin, zamierzający pracować w Szwecji, nie podlegają wymogowi posiadania pozwolenia na pracę. Mają oni prawo podjąć pracę od razu po przybyciu do Szwecji, nawet wtedy, gdy pozwolenie na pobyt nie jest jeszcze gotowe.

O prawo do pobytu możesz się ubiegać także już po podjęciu pracy. Nie musisz mieć pozwolenia na pobyt żeby podjąć pracę zarobkową.

Starając się o pozwolenie na pobyt zgodnie z umową o EOG, należy wypełnić formularz o nazwie: „Podanie o pozwolenie na pobyt dla obywateli krajów członkowskich UE/EOG oraz członków ich rodzin” (Ansökan om uppehållstillstånd för EU/EES-medborgare och deras anhöriga).

Do podania należy załączyć potwierdzoną kopię ważnego paszportu lub dowodu tożsamości oraz dokumenty wskazujące na to, że ubiegający się spełnia warunki wymagane dla jednej z następujących kategorii:

Pracownicy

Jeśli zamierza się podjąć pracę w Szwecji, należy załączyć wystawiony przez pracodawcę dowód zatrudnienia, wyszczególniający okres i formę zatrudnienia. Dowód zatrudnienia winien być wystawiony i podpisany przez pracodawcę. Poza nazwiskiem/nazwą pracodawcy oraz adresem i numerem telefonu ma on wyszczególniać również nazwisko osoby reprezentującej pracodawcę, numer organizacyjny przedsiębiorstwa, zakres obowiązków oraz ilość godzin pracy przypadającej na tydzień. Należy używać formularza „Zaświadczenie o zatrudnieniu dla obywateli UE/EOG” (Anställningsintyg för medborgare från EU/EES). Jeśli okres zatrudnienia obejmuje co najmniej rok, pozwolenia na pobyt udziela się na okres pięciu lat. Jeśli okres zatrudnienia jest krótszy niż rok, pozwolenie na pobyt otrzymuje się na okres zatrudnienia.

Przedsi biorcy prywatni

By jako prywatny przedsiębiorca móc uzyskać pozwolenie na pobyt w Szwecji, należy przedłożyć do- wód rejestracyjny przedsiębiorstwa oraz/lub inne dokumenty wskazujące na posiadanie prywatnego przedsiębiorstwa.

U ytkownicy usług lub wiadczy cy usługi

Użytkownicy usług lub świadczący różnego rodzaju usługi, na przykład rzeczoznawcy lub specjaliści pracujący na własny rachunek, muszą potwierdzić to przedłożeniem zaświadczenia, umowy lub w inny sposób. Dokument ma wyszczególnić, o jakie usługi chodzi oraz w czasie jakiego okresu usługa jest świadczona lub użytkowana. Pozwolenie na pobyt ważne jest tak długo, jak długo dana osoba pozostaje w stosunku pracy.

Młodzie studiuj ca

Studenci starający się o pozwolenie na pobyt muszą przedłożyć zaświadczenie o przyjęciu na studia w Szwecji na poziomie co najmniej gimnazjalnym. Muszą również zaświadczyć, że mają zapewnione utrzymanie oraz posiadają pełne ubezpieczenie chorobowe, ważne w Szwecji.

Pozwolenie na pobyt obejmuje okres trwania studiów. Jeśli studia trwają dłużej niż rok, pozwolenie na po- byt otrzymuje się na rok z możliwością przedłużenia.

W czasie studiów jest się uprawnionym do pracy.

Emeryci

Emeryci muszą wykazać się posiadaniem pieniędzy w sumie będącej odpowiednikiem co najmniej szwedzkiej renty podstawowej (garantipension), tzn. około 6 850 SEK na miesiąc.

Urząd Migracji (Migrationsverket) udziela pozwolenie na pobyt zazwyczaj na okres pięciu lat, lecz po upły- wie dwóch lat może ponownie rozpatrzyć i zmienić decyzję, jeśli okaże się, że dana osoba nie jest w stanie się utrzymać. Jeśli dana osoba przeszła na emeryturę i zamieszkuje w Szwecji, może ona pozostać w Szwec- cji, jeśli osiedlona jest tu od co najmniej trzech lat i pracowała w czasie ostatnich dwunastu miesięcy.

Osoba, która przestała pracować z powodu trwałej niezdolności do pracy, a która mieszka w Szwecji dłu- żej niż dwa lata, w normalnym przypadku może pozostać w Szwecji. Jeśli dana osoba w chwili przejścia na emeryturę mieszkała w Szwecji krócej niż trzy lata, ma prawo tu pozostać, jeśli posiada emeryturę co najmniej wysokości szwedzkiej emerytury podstawowej, ok. 6 850 SEK na miesiąc, oraz pełne ubezpiecze- nie, ważne w Szwecji.

Pozostali

Jeśli nie należy się do żadnej z wyżej wymienionych grup, można otrzymać pozwolenie na pobyt jako obywatel kraju członkowskiego UE/EOG, jeżeli posiada się wystarczające środki finansowe na swoje utrzymanie. W takim przypadku do podania należy dołączyć dokumenty poświadczające fakt, że ma się zapewnione środki na utrzymanie, w postaci na przykład majątku, i nie będzie korzystano z pomocy opieki społecznej.

Urząd Migracji (Migrationsverket) przyznaje pozwolenie na pobyt zazwyczaj na pięć lat, lecz może ponownie rozpatrzyć decyzję, jeśli okaże się, że dana osoba nie jest w stanie się utrzymać.

Członkowie rodzin obywateli krajów członkowskich UE/EOG

Następujący członkowie rodzin pracobiorców, prywatnych przedsiębiorców, użytkowników usług i świadczących usługi, emerytów lub osób należących do kategorii „pozostali” mogą, niezależnie od posiadanego obywatelstwa, uzyskać pozwolenie na pobyt w Szwecji: (Proszę zwrócić uwagę na to, że osoby współzamieszkałe z obywatelami krajów członkowskich UE/EOG nie zaliczają się do krewnych według umowy EOG.

- Mąż lub żona,
- Zarejestrowany partner,
- Dzieci w wieku poniżej 21 lat lub starsze, utrzymywane przez rodziców,
- Rodzice, ekonomicznie zależni od dzieci zamieszkałych w Szwecji.

Następujący członkowie rodziny osób studiujących mogą uzyskać pozwolenie na pobyt w Szwecji:

- Mąż lub żona,
- Zarejestrowany partner,
- Dzieci w wieku poniżej 21 lat lub dzieci starsze, utrzymywane przez rodziców.

Do podania należy załączyć akt małżeństwa lub zaświadczenie o rodzaju pokrewieństwa. Dzieci w wieku powyżej 21 lat, które są na utrzymaniu rodziców, muszą to udokumentować. Rodzice, ekonomicznie zależni od dzieci zamieszkałych w Szwecji, także muszą to udokumentować. Powyższe osoby uzyskują pozwolenie na pobyt na taki sam okres czasu jak ich studiujący członek rodziny.

Członkowie rodziny, którzy muszą posiadać wizę wjazdową do Szwecji, mogą ubiegać się o nią w szwedzkiej ambasadzie lub konsulacie przed przyjazdem do Szwecji.

Wniosek o pozwolenie na pobyt należy złożyć w miejscowym biurze Urzędu Migracji (Migrationsverket) w Szwecji. Adresy zamieszczone są na stronie internetowej <http://www.migrationsverket.se>. Decyzja o udzieleniu pozwolenia na pobyt zostaje przesłana na adres domowy w Szwecji.

Pracownicy przygraniczni

Obywatel kraju członkowskiego UE/EOG, pracujący w Szwecji, lecz zamieszkały w innym kraju członkowskim UE/EOG, do którego powraca co najmniej raz na tydzień, nie musi posiadać pozwolenia na pobyt w Szwecji.

Przedłużenie pozwolenia na pobyt

Chcąc przedłużyć pozwolenie na pobyt, należy złożyć podanie w najbliższym biurze Urzędu Migracji (Migrationsverket). Podanie należy złożyć na miesiąc przed upływem terminu ważności pozwolenia. Jeżeli Urząd Migracji (Migrationsverket) nie udzieli pozwolenia na pobyt, można złożyć odwołanie w Komisji ds. Cudzoziemców (Utlänningsnämnden) w ciągu trzech tygodni od dnia otrzymania decyzji. Odwołanie wysyła się do biura Urzędu Imigracyjnego, które podjęło decyzję.

Jeśli nie ma ważnych powodów do zmiany decyzji, Urząd Imigracyjny przekazuje odwołanie do Komisji ds. Cudzoziemców (Utlänningsnämnden).

Poszukiwanie pracy

Pierwszym krokiem jaki należy uczynić starając się o pracę w Szwecji jest podjęcie kontaktu z organem administracji publicznej odpowiedzialnym za pośrednictwo pracy w swoim kraju zamieszkania. Następnie można się zwrócić do pośrednictwa pracy w Szwecji - Arbetsförmedlingen. W poszukiwaniu pracy w Szwecji mogą pomóc lokalne służby zatrudnienia. Jednak należy spodziewać się tego, że większość ofert będzie skierowanych do osób znających przynajmniej podstawy języka szwedzkiego. Urzędy pracy zachęcają do korzystania z oficjalnej strony Centralnego Urzędu Pracy: www.ams.se. W lokalnych biurach można korzystać ze specjalnie przygotowanych komputerów, które zawierają zarówno ogólne informacje, jak i konkretne oferty pracy. Najczęściej są tam umieszczone dane pracodawcy, aby poszukujący pracy mogli już bezpośrednio kontaktować się z wybraną firmą. Można również uzyskać informacje na temat oficjalnie działających agencji pośrednictwa pracy oraz skorzystać z aktualnych gazet. Na stronie www.ams.se można znaleźć uwagi dotyczące pisania CV i listów motywacyjnych; dla osób słabo znających język szwedzki są przygotowane gotowe wzory dokumentów na stronie:

<http://www.cedefrop.eu.int/transparency/cv.asp>.

Osoby zainteresowane pracą w krajach Unii Europejskiej, w tym Szwecji, powinny zapoznać się także ze stroną internetową Europejskich Służb Zatrudnienia EURES (European Employment Services), strona internetowa <http://www.europa.eu.int/eures>. Sieć EURES została powołana przez Komisję Europejską, aby ułatwić swobodny przepływ pracowników na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego po przez doradztwo, międzynarodowe pośrednictwo pracy i informowanie na temat warunków życia i pracy w krajach członkowskich oraz sytuacji na rynkach pracy tych krajów. Prowadzona jest baza ofert pracodawców zainteresowanych rekrutacją pracowników z zagranicy oraz baza CV poszukujących pracy zainteresowanych pracą za granicą.

W Polsce przy wojewódzkich urzędach pracy działają doradcy EURES, pełniący funkcje pośredników pracy w swoim regionie. Zbierają oferty pracy od pracodawców z regionu i pomagają poszukującym pracy za granicą w umieszczeniu ich CV we wspólnej europejskiej bazie. Informacje na temat działalności EURES w Polsce są dostępne na stronie internetowej <http://www.eures.praca.gov.pl>. Istnieje także możliwość poszukiwania pracy w Szwecji przez agencje pośrednictwa pracy – ich adresy znajdują się na stronie:

<http://www.scandinavica.com/dir/economy.htm>.

Zatrudnienie bez problemu powinni znaleźć malarze, tynkarze, murarze, drogowcy, operatorzy maszyn, cieśle budowlani, stolarze, drwale, pracownicy leśni i wielu innych. Bardzo często od kandydatów zatrudnianych już w Polsce nie wymaga się nawet znajomości języka angielskiego.

Osobną grupę stanowią specjaliści z wyższym wykształceniem. W dalszym ciągu potrzebni są lekarze i pielęgniarki. Muszą się jednak liczyć z tym, że pracę znajdą głównie w północnych częściach kraju i małych miejscowościach. Poszukiwani są także informatycy, biotechnolodzy, inżynierowie budownictwa i inni specjaliści.

O wiele ciężiej znaleźć pracę osobom nieposiadającym aż tak specjalistycznego wykształcenia. Mimo, że skończyli studia i znają język szwedzki, muszą konkurować na rynku pracy z miejscowymi. Trudno znaleźć pracę na miarę swych kwalifikacji, umiejętności i ambicji.

Pracę znajdują też osoby sprzątające domy i biura oraz opiekunki do dzieci.

Mimo że Szwedzi udostępniłi nam swój rynek pracy to nadal wielu ludzi pracuje nielegalnie. Taką pracę dostać łatwiej, bo oferują ją często Polacy. Nie jest to jednak korzystne. Oznacza to niższą pensję, brak ubezpieczenia, brak praw pracowniczych i brak możliwości korzystania z pomocy społecznej, która oznacza darmowe kursy i szkolenia (w tym kursy języka szwedzkiego).

Praca na czarno jest na szczęście coraz mniej popularna. Dużą rolę odgrywają tu związki zawodowe. Działają one w Szwecji bardzo aktywnie i starają się przeciwdziałać takim zjawiskom. Kieruje nimi nie tylko troska o pracowników, ale także obawa o psucie rynku pracy.

Zasady zatrudnienia

Umowa o pracę może mieć formę ustną, pisemną lub nawet milczącą (dorożumiana). W sektorze służby cywilnej pracodawca jest zobowiązany wystawić pisemne potwierdzenie zatrudnienia.

W praktyce, większość umów o pracę ma formę ustną. Warto jednak poprosić swojego pracodawcę o pisemną umowę.

Pracodawca musi poinformować pracownika na piśmie o warunkach jego zatrudnienia. Należy tego dokonać w ciągu miesiąca od daty rozpoczęcia zatrudnienia. Takie warunki zatrudnienia powinny zawierać następujące informacje:

- nazwisko pracodawcy i pracownika, data rozpoczęcia zatrudnienia oraz nazwa miejsca pracy,
- obowiązki i stanowisko pracownika,
- charakter stanowiska (umowa na czas określony czy nieokreślony),
- okres wypowiedzenia lub data wygaśnięcia umowy,
- pensje i procedury wypłaty pensji,
- godziny pracy oraz urlop płatny,
- stosowny układ zbiorowy,
- warunki pracy za granicą, jeżeli praca za granicą ma trwać powyżej jednego miesiąca.

Pracodawca musi poinformować pracownika w ciągu miesiąca o jakichkolwiek zmianach tych warunków.

Można zawrzeć umowę na okres próbny, pod warunkiem, że okres próbny nie przekracza sześciu miesięcy.

Nie ma specyficznych zasad dotyczących zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin. Umowy o pracę w niepełnym wymiarze godzin podlegają tym samym warunkom prawnym, jak pozostałe umowy o pracę, a pracownicy zatrudnieni w niepełnym wymiarze godzin mają takie same prawa i obowiązki, jak pozostali pracownicy.

Wynagrodzenie za prac

Place minimalne różnią się pomiędzy poszczególnymi sektorami. Są one definiowane w centralnych układach rynku pracy, tj. układach pomiędzy organizacjami pracodawców a związkami zawodowymi. W konsekwencji, Szwecja nie posiada ustawowej płacy minimalnej.

Place nie są automatycznie korygowane według kosztów utrzymania. Zmiany kosztów utrzymania są brane pod uwagę przy negocjowaniu i zawieraniu układów zbiorowych.

Przykłady zarobków w Szwecji (wyplata miesięcznie brutto)*

- Specjaliści medyczni** (lekarz, stomatolog) – od 40 do 48 tys. koron szwedzkich (od 16 do 19 tys. zł),
- Prawnik** – 39,5 tys. koron szwedzkich (ok. 16 tys. zł),
- Informatyk** – 32,9 tys. koron szwedzkich (13 tys. zł),
- Pielęgniarka** – 19,1 tys. koron szwedzkich (ponad 7 tys. zł),
- Położna** – 27,5 tys. koron szwedzkich (11 tys. zł),
- Sprzątaczk** – 18,3 tys. koron szwedzkich (7,3 tys. zł),
- Elektryk** – 21,8 tys. koron szwedzkich (8,7 tys. zł),
- Kelner** – 20 tys. koron szwedzkich (8 tys. zł).

* dane wg szwedzkiego biura statystycznego Statistiska Centralbyran 2005 r.

Czas pracy

Standardowy wymiar czasu pracy w Szwecji wynosi 40 godzin tygodniowo.

Pracownicy mają prawo do odpoczynku w ciągu dnia roboczego. Zazwyczaj jest to zorganizowane tak, iż pracownicy nie pracują więcej niż pięć godzin z rzędu.

Istnieją wyjątki dla niektórych kategorii pracowników, takich jak pracujący w domu innej osoby, menedżerowie, personel pływający na statkach morskich oraz personel transportu drogowego.

Pracownicy mają prawo do odpoczynku w nocy, tj., pomiędzy północą a 5 rano, chyba że praca nocna jest konieczna ze względu na rodzaj pracy lub z innych przyczyn.

Istnieją szczególne zasady dotyczące pracy nocnej osób poniżej 18 roku życia.

Nadgodziny ograniczone są do 48 godzin w ciągu czterotygodniowego okresu, lub 50 godzin w ciągu okresu miesięcznego. Ogólna liczba nadgodzin nie może przekroczyć 200 godzin w danym okresie rocznym.

Pracodawca jest zobowiązany rejestrować przepracowane nadgodziny. Praca w niedziele jest regulowana układami zbiorowymi. W większości tych układów, soboty i niedziele są traktowane jako dni odpoczynku. Jest jednak wiele wyjątków w tym zakresie, np. dla pracowników zmianowych oraz personelu w niektórych sektorach, takich jak transport, handel i turystyka oraz służby publiczne.

Uznawanie kwalifikacji

W każdym państwie Unii Europejskiej obowiązują dyrektywy sektorowe, które określają zawody, które wymagają uznania kwalifikacji. Do tych zawodów należą: architekt, aptekarz, lekarz, pielęgniarka, położna, stomatolog, weterynarz. Dodatkowo w Szwecji obowiązują dwie dyrektywy ogólne. Pierwsza dotyczy: adwokatów, analityków biomedycznych, diabetyków, inżynierów okrętowych, kapitanów ż. w., specjalistów w radiologii, logopedów, nauczycieli, optyków, psychologów, psychoterapeutów, rehabilitantów, rewizorów, specjalistów audiologów, szefów ratownictwa, techników ortopedów, terapeutów zawodowych. Druga: agentów nieruchomości, dowódców służb ratowniczych, elektryków okrętowych, farmaceutów, higienistów stomatologii, inspektorów ppoż., instruktorów nauki jazdy, maszynistów klasy A i B, mistrzów kominarskich, strażaków, szyprów klasy A i B, techników lotnictwa, techników maszynowych klasy A i B. Także w przypadku rzemiosł jak fryzjerstwo, montaż instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych wymagane w Szwecji jest uznanie kwalifikacji. Szczególne informacje można uzyskać na stronie Centralnego Urzędu Szkół Wyższych (Hogskoleverket): <http://www.hsv.se> lub <http://citizens.eu.int>.

Wypowiedzenie pracy

W Szwecji obowiązuje ochrona zatrudnienia, tzw. Lag om anställningsskydd (LAS), służąca przede wszystkim do ochrony pracownika. Wypowiedzenie umowy musi być oparte na obiektywnych przyczynach, a pracodawca powinien dokonać wypowiedzenia w formie pisemnej, z pouczeniem o sposobie odwołania się. Pracodawca ma prawo wypowiedzieć umowę, jeżeli:

- pracownik nie jest wydajny i nie wykonuje swojej pracy należycie,*
- pracownik zaniedbuje swoją pracę, np. popełniając przestępstwo w zakładzie pracy,*
- następuje brak pracy lub następuje reorganizacja w zakładzie pracy.

* Pracodawca musi to jednak udowodnić!

Minimalny okres wypowiedzenia ze strony pracownika, jak i pracodawcy to jeden miesiąc. Podczas okresu wypowiedzenia pracownik ma prawo do otrzymywania wypłaty i innych dodatków oraz prawo ubiegania się o płatny czas wolny w celu szukania pracy na własną rękę lub w urzędzie pośrednictwa pracy.

Zasiłki i prawa socjalne

Ubezpieczenie społeczne

Systemem powszechnego ubezpieczenia społecznego jest objęta każda osoba osiedlająca się na terenie Szwecji. Na system składają się ubezpieczenia: zasiłek chorobowy, rodzicielskie, od wypadków w pracy i na wypadek inwalidztwa.

Zgłoszenia należy dokonać natychmiast po uzyskaniu osobistego numeru identyfikacyjnego lub numeru tymczasowego. Zgłoszenia dokonuje się w najbliższym zakładzie ubezpieczeń (Försäkringskassan), przynależnym do miejsca w jakim zamieszkujemy. O dostępie do niektó-

rych świadczeń decyduje dotychczasowy okres ubezpieczenia, miejsce zamieszkania lub dochody. Do okresu ubezpieczeniowego zaliczane są również okresy ubezpieczenia w innym kraju UE/ EOG (na podstawie formularza E-301).

Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia

Ubezpieczenie podstawowe, obejmujące wszystkich obowiązkowo gwarantuje zasiłek w dość niskiej wysokości, toteż mieszkańcy Szwecji najczęściej zawierają dobrowolne ubezpieczenia uzależnione od wysokości dochodów. Zawiera się je przystępując do tzw. "A-Kasy" (arbetslöshetskassa). Mogą do niej przystąpić osoby, które przepracowały co najmniej 17 godzin tygodniowo, przez co najmniej 4 tygodnie w ciągu ostatnich 5 tygodni. Choć brzmi to dość skomplikowanie, w rzeczywistości jest bardzo proste.

Po złożeniu wniosku należy w dalszym ciągu pracować w takim samym wymiarze. Praktycznie wszystkie (oprócz jednej) a-kasy są powiązane ze związkami zawodowymi, ale nie trzeba być jego członkiem, aby do niej przystąpić. Wystarczy po prostu pracować na terenie, na którym działa również kasa.

To właśnie a-kasa decyduje o tym czy należy się tobie zasiłek i w momencie gdy uzna to za zasadne, dokonuje jego wypłaty.

Jeśli grozi ci utrata pracy, warto od razu udać się do urzędu pośrednictwa pracy i porozmawiać z jego urzędnikami. Często zdarza się tak, że w momencie gdy już cię zwolnią, masz zapewnioną kolejną posadę i unikasz przebywania na zasiłku dla bezrobotnych. Jednakże nie jest tak zawsze. W momencie utraty pracy, gdy nie masz zapewnionej kolejnej, musisz się zgłosić do urzędu pracy w pierwszym dniu po utracie posady. Tam zostanie ci przyznany zasiłek, jednakże urząd oczekuje, że w czasie jego pobierania będziesz intensywnie szukał nowej pracy i będziesz gotowy do przyjęcia propozycji, które dostaniesz od urzędu lub innej organizacji.

Urlop wypoczynkowy

Wszystkim pracownikom, legalnie pracującym na terenie Królestwa Szwecji przysługuje prawo do 25 dni urlopu wypoczynkowego w ciągu roku. Dobrą wiadomością jest to, że pracownikom, którzy nie przepracowali jeszcze roku czasu też przysługuje urlop. Jest on udzielany niejako "zaliczkowo".

Poza tym, każdy pracownik ma prawo do co najmniej cztero tygodniowego, nieprzerwanego urlopu w okresie pomiędzy czerwcem a sierpniem.

W zależności od układów zbiorowych obowiązujących w danej branży lub danym zakładzie pracy urlop wypoczynkowy może przysługiwać w większym wymiarze. Jednakże taki układ może znosić prawo do nieprzerwanego urlopu w czasie letnim.

Pracownicy tymczasowi lub pracujący w Szwecji na zasadzie umowy na czas określony również mają prawo do płatnego urlopu. Jednakże muszą mieć oni przepracowane co najmniej 60 godzin, a stawka za urlop wynosi 12% stawki podstawowej.

Chorobowe

Pracującym legalnie w Szwecji przysługuje również prawo do chorobowego. Podstawowym obowiązkiem pracownika jest poinformowanie pracodawcy o tym, że jest on chory.

Jeżeli pracownik jest zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej miesiąc lub nieprzerwanie pracuje od 14 dni, przez pierwsze 14 dni choroby wynagrodzenie wypłaca mu pracodawca. Pierwszy dzień choroby nie jest płatny, a zaświadczenie od lekarza jest wymagane jeżeli choroba przekracza 7 dni.

Jeżeli pracownik jest chory dłużej niż 14 dni, o fakcie tym pracodawca informuje Insurance Office, które to wypłaca dalsze wynagrodzenie choremu pracownikowi. W tym czasie i od tej instytucji pracownik będzie otrzymywał 80% swoich dotychczasowych poborów.

Urlop macierzy ski / rodzicielski

Kobietom w ciąży przysługuje prawo opuszczenia miejsca pracy na 7 tygodni przed planowanym porodem. Jeśli się na to zdecyduje liczone jest to na poczet przyszłego urlopu rodzicielskiego. Kobiecie w ciąży przysługuje również tymczasowe przeniesienie na inne stanowisko, jeżeli jej praca mogłaby zagrozić płodowi. Jeżeli takie przeniesienie nie jest możliwe, przysługuje jej płatny urlop na czas całej ciąży.

De facto nie ma w Szwecji urlopu macierzyńskiego. Przysługuje natomiast prawo do bardzo długiego urlopu z powodu narodzin dziecka, zwanego urlopem rodzicielskim. Mają do niego prawo zarówno kobiety jak i mężczyźni, przy czym może on być dowolnie rozłożony pomiędzy oboje rodziców. Jest jeden warunek: jedno z rodziców musi wziąć co najmniej 60 dni takiego urlopu. Takie same zasady odnoszą się również do rodziców adopcyjnych. Praktyka pokazuje, że około 80% urlopów rodzicielskich wykorzystywanych jest przez kobiety. Mężczyźni zazwyczaj zadowolają się 60 dniowym, obligatoryjnym urlopem, zwanym ojcowskim, który jest warunkiem dowolnego rozłożenia urlopu pomiędzy oboje rodziców.

Urlop ten trwać może ponad rok, bo aż 480 dni, przy czym są to dni płatne. Pierwsze 390 dni jest płatne 80% podstawowego wynagrodzenia, a ostatnie 90 dni to 100% wypłata. Jednakże zasada ta nie obowiązuje pracowników przekraczających pewien próg dochodów. Dlatego właśnie, między innymi, panowie decydują się tylko na obligatoryjne 60 dni, gdyż często zmniejsza to dochody rodziny. Dlatego właśnie wielu szwedzkich pracodawców decyduje się na dopłacanie ojcom z własnej kieszeni, aby brali oni ten urlop, gdyż, jak twierdzą, powoduje to rozwój w mężczyznach cech przydatnych im później w pracy zawodowej.

Prawo do urlopu rodzicielskiego przysługuje pracownikowi zatrudnionemu nieprzerwanie minimum pół roku lub pracującemu minimum 12 miesięcy w czasie ostatnich dwóch lat. Należy go wykorzystać przed osiągnięciem przez dziecko wieku 8 lat. Może on być zarówno płatny, częściowo płatny, jak i bezpłatny, może być wykorzystany w całości lub podzielony na części.

Osoby będące na urlopie rodzicielskim są objęte prawem ochrony zatrudnienia, co oznacza, że po jego upływie mają prawo powrócić na wcześniej zajmowane stanowisko pracy. Dopuszcza się jednak sytuację likwidacji stanowiska pracy, w czasie gdy pracownik przebywał na urlopie, jednakże trwają dyskusje mające na celu zlikwidowanie tego przepisu.

Niezależnie od urlopu rodzicielskiego, ojcu dziecka przysługuje 10 dni urlopu związanego z narodzinami dziecka. Może on również zażądać urlopu przed porodem, jeśli w jego czasie będzie uczęszczał z partnerką do szkoły rodzenia.

Urlop opieku czy

Do momentu, aż skończy ono 12 lat, rodzicom przysługuje 120 dni płatnego urlopu w celu opieki nad chorym dzieckiem, jednakże po 18 dniach nieobecności w pracy wymagane jest przedstawienie pracodawcy zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego chorobę dziecka.

Urlop okoliczno ciowy

Pracującym legalnie w Szwecji przysługuje także urlop okolicznościowy. Dodatkowe dni wolne od pracy można wziąć z następujących i podobnych powodów:

- po otrzymaniu wypowiedzenia możliwy jest tzw. urlop na poszukiwanie nowej pracy,
- urlop naukowy, wykorzystywany przez pracowników np. studiujących zaocznie lub wieczorowo,
- urlop na założenie własnego biznesu (podobny do urlopu z powodu wypowiedzenia),
- urlop z powodu spraw rodzinnych, czyli pogrzebu w rodzinie, przeprowadzki itp.

Dni ustawowo wolne od pracy

Oprócz urlopów, pracującym w Szwecji przysługują również dni ustawowo wolne od pracy. Są to przede wszystkim święta państwowe i religijne.

- Nowy rok.
- Święto Trzech Króli (6 stycznia).
- Wielki Piątek.
- Wielkanocny poniedziałek.
- 1 maja.
- Wniebowstąpienie.
- poniedziałek po Zielonych Świątkach.
- wigilia Nocy Świętojańskiej i Noc Świętojańska (21-22 czerwca).
- Wszystkich Świętych (1 listopada).
- Boże Narodzenie.

Emerytura

Publiczny system emerytalny w Szwecji w 1990 roku przeszedł reformę i obecnie funkcjonuje równocześnie stary i nowy system. Stary system składa się z części podstawowej – finansowanej metodą zaopatrzeniową – oraz uzupełniającej – finansowanej metodą ubezpieczeniową (system repartycyjny o zdefiniowanym świadczeniu). Emerytura z części podstawowej przysługiwała każdemu, kto przez odpowiednio długi okres mieszkał w Szwecji, a jej wysokość zależała od okresu pobytu w Szwecji. Druga część była związana z opłacaniem składki i należała do niej osoby pracujące. Wysokość świadczenia była uzależniona od sumy wpłaconych składek. Pełne świadczenie uzupełniające wypłacano po przekroczeniu 30 lat składkowych.

W nowym systemie występują trzy części: emerytura repartycyjna, emerytura kapitałowa oraz emerytura gwarantowana. Pierwsze dwie części są finansowane w sposób ubezpieczeniowy, w obu obowiązuje zasada zdefiniowanej składki. Emerytura gwarantowana stanowi uzupełnienie dwóch pierwszych części, jeżeli emerytura z nich będzie zbyt niska.

W przypadku dwóch pierwszych części ze względu na zasadę zdefiniowanej składki, świadczenie nie jest uzależnione od okresu uczestnictwa, tylko od sumy wpłaconych składek. Aby otrzymać emeryturę gwarantowaną, trzeba co najmniej trzy lata mieszkać w Szwecji. Pełna emerytura gwarantowana jest wypłacana dla osób, które mieszkały w Szwecji ponad 40 lat. Minimalny wiek emerytalny wynosi 61 lat (65 lat w przypadku emerytury gwarantowanej).

W Szwecji pracownicze programy emerytalne mają bardzo długą tradycję, należy do nich ok. 90% pracowników. W ramach indywidualnych planów emerytalnych dodatkowo oszczędza ponad 1/4 mieszkańców.

Szwedzki system podatkowy różni się od polskiego systemu podatkowego, a podstawowa różnica wynika z faktu, że podatek dochodowy od osób fizycznych (pierwszy przedział skali podatkowej) jest podatkiem gminnym, a jego stawka różni się w zależności od decyzji władz danej gminy. Większa jest także liczba form opodatkowania.

Instytucją rządową odpowiedzialną za system podatkowy jest Szwedzki Urząd Skarbowy Skatteverket, działający za pośrednictwem regionalnych oddziałów. Na stronie internetowej urzędu www.skatteverket.se można znaleźć przepisy prawne, informacje, broszury dostępne nie tylko w języku szwedzkim, ale także w języku angielskim, czy polskim. Ponadto dodatkowe wiążące informacje można uzyskać od specjalistów zatrudnionych w urzędach skarbowych.

W dniu 15 października 2005 roku weszła w życie Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, zwana dalej Konwencją. Zgodnie z art. 29 ust.2 Konwencji, jej postanowienia mają zastosowanie od 1 stycznia 2006 roku.

Najważniejsze postanowienia Konwencji dotyczą unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatku od:

- dochodu z majątku nieruchomego (art.6),
- zysków przedsiębiorstwa (art.7),
- dywidend (art.10),
- odsetek (art.11),
- należności licencyjnych (art.12),
- opodatkowania pracy najemnej (art.15) oraz metod unikania podwójnego opodatkowania (art.22).

Zgodnie z art. 15, tej Konwencji, wynagrodzenie za pracę najemną wykonywaną w Szwecji podlega opodatkowaniu w Polsce, jeśli spełnione są (łącznie) poniższe warunki:

1. okres lub okresy tej pracy nie przekraczają łącznie 183 dni w okresie dwunastu miesięcy rozpoczynających się lub kończących w danym roku podatkowym,
2. wynagrodzenie jest wypłacane przez pracodawcę, który nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w Szwecji,
3. wynagrodzenie nie jest ponoszone przez zakład lub stałą placówkę, którą pracodawca posiada w Szwecji.

Najistotniejsze formy opodatkowania

Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek ten płacą osoby prawne. Obowiązująca w Szwecji stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 28%. Dochody firm będące podstawą do opodatkowania naliczane są w Szwecji zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami w Unii Europejskiej i międzynarodowymi standardami księgowości. Tak jak w Polsce, zyski kapitałowe są opodatkowane jak zwykły zysk firmy. Straty kapitałowe generalnie są odliczane od zysku i zwykle mogą być przenoszone na lata następne. Firmy mogą odprowadzać część dochodu na rezerwy celowe, które nie są opodatkowane aż do momentu wykorzystania ich do finansowania działalności. Powszechna dostępność tego rodzaju lokat i możliwość prowadzenia rotacji tych rezerw pozwala na efektywne obniżenie stawki podatku dochodowego z 28% do około 26%.

W zakresie sprawozdawczości finansowej obowiązują również wszystkie zasady stosowane powszechnie, na przykład zasada kosztów historycznych, księgowości narastającej, natychmiastowego rozpoznania ryzyka straty i niekredytowania dochodu bez zarobków. Pracodawcy obciążeni są dodatkowo częścią składki na ubezpieczenia społeczne pracowników, która podlega odliczeniom od dochodu firmy do opodatkowania.

Podatek od dywidendy

Dywidenda jest w Szwecji opodatkowana wg stawki 30% i dotyczy to zarówno przedsiębiorców lokalnych jak i zagranicznych, z tym że umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zawarte przez Szwecję z innymi krajami, w tym z Polską, pozwalają na efektywne obniżenie tego podatku.

Podatek od towarów i usług – VAT

System naliczania i rozliczania podatku VAT jest w Szwecji zgodny z ogólnymi zasadami przyjętymi w Unii Europejskiej. Podstawowa stawka podatku VAT, zwanego w Szwecji "moms" (skrót od mervärdeskatt), wynosi 25%. Jednakże obniżoną stawkę 12% stosuje się np. do żywności i usług hotelowych, zaś stawką 6% objęte są np.: gazety codzienne, książki, bilety wstępu na koncerty, do kina, teatru, cyrku i zoo, transport pasażerski. Od podatku VAT zwolnione są np.: opieka medyczna, socjalna, usługi bankowe, finansowe, edukacja. Przedsiębiorca nie musi rejestrować się w Szwecji jako podatnik VAT, jeśli wszyscy jego klienci są w Szwecji zarejestrowani jako płatnicy podatku VAT.

Przedsiębiorca jest zobowiązany do zarejestrowania się w Szwecji jako podatnik VAT jeśli:

- przemieszcza towary potrzebne do swojej działalności do innego kraju Unii Europejskiej (UE) bez zmiany właściciela towaru,
- sprzedaje towary bez podatku VAT do innego kraju UE, ponieważ nabywca powołuje się na numer swojej identyfikacji podatkowej VAT,
- sprzedaje towary lub usługi do kraju poza UE, bo ma prawo do odliczenia w Szwecji naliczonego VAT-u.

Główna zasada jest taka, że przedsiębiorca zagraniczny płaci w Szwecji VAT tylko w przypadku sprzedaży towarów lub usług osobom prywatnym i tym klientom, którzy nie są zarejestrowani jako podatnicy VAT. Przedsiębiorcy zagraniczni, którzy będą prowadzić działalność gospodarczą w Szwecji, ale bez stałego miejsca działalności w Szwecji, muszą wypełnić zgłoszenie podatkowe dla przedsiębiorców zagranicznych (SKV 4632).

Formularz należy wypełnić w języku szwedzkim i przesłać na adres: Skatteverket, Utlandsenheten, SE-205 31 Malmö, Sverige. Po wysłaniu wypełnionego formularza w terminie od dwóch do sześciu tygodni od złożenia przedsiębiorca otrzyma zaświadczenie o rejestracji jako podatnik F oraz otrzyma kartę podatnika F ("F-skattedel").

Przedsiębiorcy zagraniczni wykazują VAT w składanej co miesiąc deklaracji podatkowej. Zobowiązani są także do składania w Szwecji kwartalnych informacji podsumowujących, gdy spełnione są następujące trzy warunki:

1. obrót zwolniony jest z podatku VAT, ponieważ nabywca zarejestrowany jest jako podatnik VAT w innym kraju UE,
2. nabywca podał swój numer identyfikacji podatkowej VAT,
3. towary są transportowane ze Szwecji do innego kraju UE. Przedsiębiorcy z Polski składają podania o zwrot podatku VAT w Szwecji do Urzędu Skarbowego w Malmö na wyżej podany adres.

Podatek akcyzowy

Opodatkowaniu podatkiem akcyzowym w Szwecji podlegają np.:

- wyroby alkoholowe,
- wyroby tytoniowe,
- energia, dwutlenek węgla, siarka,
- pestycydy,
- nawozy sztuczne,
- żwir naturalny,
- odpady,
- loterie,
- nagrody z oszczędności,
- gry hazardowe,
- działalność reklamowa (ogłoszenia),
- zyski z grupowego ubezpieczenia na życie.

Osoby zobowiązane do zapłaty podatku akcyzowego mają obowiązek zarejestrować się w Urzędzie Skarbowym na specjalnym formularzu. Po zarejestrowaniu, płatnik podatku akcyzowego otrzyma formularz zwrotu podatku, w którym będzie podana informacja o dacie, do której ma być dokonany zwrot dochodu z podatku akcyzowego. Informacje o podatku do zapłaty przekazuje się w odpowiednich dla poszczególnych grup podatku akcyzowego okresach. Zasadą jest, że okres ten wynosi jeden miesiąc, ale dla niektórych grup jest on dłuższy.

Zarejestrowany podatnik podatku akcyzowego musi przekazywać informacje do urzędu skarbowego także za okres, w którym podatek akcyzowy wynosił zero.

Składka na ubezpieczenia społeczne

Poza obciążeniami stricte podatkowymi, na szwedzkim pracodawcy ciąży obowiązek odprowadzania części składki na ubezpieczenie pracownika. Generalnie, całkowite obciążenie pracodawcy z tego tytułu wynosi ok. 33% podstawy opodatkowania, jednak przepisy szwedzkie są w tej materii dosyć skomplikowane, dlatego dokładna wysokość składki może się nieco różnić w zależności od konkretnego przypadku. Dla osób pracujących na własny rachunek stawka ubezpieczenia wynosi ok. 31% podstawy opodatkowania.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

W przypadku podjęcia w Szwecji pracy w okresie dłuższym niż 6 miesięcy powstaje obowiązek podatkowy. Pracodawca potrąca z pensji zaliczkę według obowiązującej tabeli. Zaliczka potrącana jest na poczet gminnego podatku dochodowego (różniącego się w poszczególnych gminach, najczęściej na poziomie ok. 31%). Od dochodów przekraczających 291 800 koron rocznie (za rok podatkowy 2004) płaci się ponadto 20-procentowy podatek państwowy. Gdy dochód roczny przekroczy 441 300 koron, stawka podatku państwowego wzrasta do 25%. Opłaty za ubezpieczenie społeczne są odliczane od podstawy opodatkowania.

Osoby pracujące w Szwecji przez okres krótszy niż 6 miesięcy, płacą specjalny podatek dochodowy (särskild inkomsskatt SINK) w wysokości 25% dochodu i nie są zobowiązane składać w Szwecji deklaracji podatkowej.

W Szwecji dochodem, który jest podstawą do płacenia podatku dochodowego od osób fizycznych może być dochód z pracy najemnej, dochód pochodzący z samozatrudnienia oraz dochód z kapitału.

Podatek od dochodu z pracy najemnej

Źródłem dochodu z pracy najemnej jest wynagrodzenie za pracę, a także zasiłki, emerytury, odprawy, nagrody, diety podróżne oraz świadczenia niepieniężne takie jak np.: posiłki firmowe, użytkowanie samochodu służbowego, służbowe mieszkania. Większość świadczeń niepieniężnych szacowana jest według przyjętych stawek. Ponadto każdy płaci składkę na emeryturę w wysokości 7%. Odliczenia możliwe są tylko za wydatki bezpośrednio związane z pracą. Najbardziej popularne odliczenie to koszty podróży "z" i "do" pracy.

Podatek od dochodu z samozatrudnienia

Do podstawy obliczenia wysokości podatku dochodowego wliczany jest także dochód z samozatrudnienia, który liczony jest od dochodów netto z działalności po odliczeniu kosztów działalności. Strata netto nie może być odliczona z innych źródeł dochodu, może być jedynie przeniesiona na następny rok. Zysk netto po odliczeniu na składkę indywidualną jest dodawany do całkowitego dochodu, który jest podstawą do obliczenia podatku lokalnego i państwowego.

Podatek od zysków kapitałowych

W Szwecji osoby fizyczne płacą podatki od zysków kapitałowych odsetek bankowych, dywidend, zysków z operacji giełdowych, dochodów z wynajmu lokali itp. Stawka tego podatku wynosi 30%.

Podatek majątkowy

Majątek osobisty o wartości powyżej 1.5 mln SEK dla indywidualnych podatników i 2 mln SEK dla małżeństw jest opodatkowany stawką 1,5% rocznie. Pojęcie majątku osobistego obejmuje między innymi: zasoby kont bankowych, akcje, samochody, łodzie, biżuterię. Podatek majątkowy włączony jest do dochodu indywidualnego.

Podatek od nieruchomości

Nieruchomości (domy i mieszkania) będące w posiadaniu osób fizycznych podlegają opodatkowaniu stawką 0,5–1%. Wartość nieruchomości dla celów podatkowych szacowana jest co 6 lat i wynosi ok. 75% wartości rynkowej.

Podatek od spadków i darowizn

Podatek od spadku i darowizn wynosi od 10 do 30%, w zależności od wartości spadku lub darowizny i od tego czy darczyńca jest osobą spokrewnioną. Naliczany jest przez Urząd Skarbowy od darowizny o wartości powyżej 10 000 SEK.

Jak deklaruje się przychody w Szwecji

Aby uzyskać kartę podatkową i osobisty numer identyfikacyjny (coś na kształt polskiego nipu) należy pójść do najbliższego urzędu skarbowego (Skattekontoret) już po otrzymaniu pozwolenia na pobyt. Jeżeli twój planowany pobyt w Szwecji nie przekracza roku, otrzymasz tymczasowy numer identyfikacyjny.

Do złożenia wniosku o przyznanie numeru potrzebna jest decyzja w sprawie przyznania zezwolenia na pobyt lub paszport. Warto jednak wziąć inne dokumenty jeśli nimi dysponujemy np. świadectwo ślubu itp. Decyzja o przyznaniu numeru jest przysyłana (wraz z numerem) pocztą, po około 1-2 tygodniach.

Wszyscy, którzy mieszkają w Szwecji, są zarejestrowani w urzędzie skarbowym, a te osoby, które uzyskują przychody osoby fizyczne i przedsiębiorcy – mają konta podatkowe. Osoby te muszą złożyć deklaracje o przychodach w następnym roku dochodowym. Za rok dochodowy przyjmuje się okres od stycznia do grudnia.

W styczniu otrzymuje się wykazy z przychodami, jakie uzyskało się w ubiegłym roku, pracodawca wysyła je do pracowników i urzędu skarbowego. W kwietniu otrzymuje się z urzędu skarbowego specyfikacje wszystkich dochodów oraz deklaracje podatkową, którą po sprawdzeniu, czy wszystkie dochody zostały uwzględnione i czy zgadzają się sumy, należy podpisać i złożyć najpóźniej do 2 maja.

Deklarację można wysłać pocztą lub za pośrednictwem internetu, a jeśli nie ma żadnych zmian, deklarację o przychodach można także zaakceptować telefonicznie lub poprzez przesłanie SMS-u. Między 15 sierpnia a 15 września urząd skarbowy wysyła ostateczną decyzję o wysokości podatków i wyciąg z konta. Osoby, które zapłaciły za dużo otrzymają zwrot nadpłaconego podatku, a osoby, które zapłaciły za mało muszą dokonać dopłaty w ciągu 90 dni.

Zakwaterowanie i koszty utrzymania

Mieszkanie

W Szwecji istnieją trzy formy wynajmu mieszkań: äganderätt, bostadsrätt i hyresrätt (dwie pierwsze formy przypominają polskie mieszkania własnościowe, trzecia, mieszkanie lokatorskie). Niemal wszystkie lokale, do których odnosi się forma äganderätt to domy jedno lub dwurodzinne. Pozostałe formy występują najczęściej w przypadku lokali w domach wielorodzinnych, ale też można je spotkać w odniesieniu do domów jedno lub dwurodzinnych.

Wysokość czynszu jest mocno zróżnicowana i zależy od lokalizacji, po-

wierzchni i standardu mieszkania.

Mieszkania odnajmowane w formie hyresrätt stanowią w większości własność spółek mieszkaniowych działających w interesie społecznym. Dostęp do lokalu na prawach bostadsrätt wymaga członkostwa w stowarzyszeniu o charakterze gospodarczym, zwanym bostadsrättsförening. Członkostwo uwarunkowane jest własnym wkładem kapitałowym. Ceny mieszkań oraz domów wolnostojących i szeregowych są w Szwecji bardzo zróżnicowane w zależności od lokalizacji.

Więcej informacji na temat mieszkań uzyskać można na stronie Związku Gmin Szwedzkich (Svenska kommunförbundet) pod adresem <http://www.svekom.se>.

Znajdują się tam łącza do wszystkich gmin w Szwecji, a tym samym do wszystkich gminnych spółek mieszkaniowych.

Strona domowa Związku Agentów Nieruchomości (Fastighetmäklarförbundet) z łączami do agencji należących do związku: <http://www.fmf.se> lub <http://www.hemnet.se>.

Informacji na temat mieszkań można szukać w prasie:

<http://www.dn.se>

<http://www.svd.se>

<http://www.gp.se>

<http://www.sydsvenskan.se>

lub w prasie lokalnej.

By tam dotrzeć, należy na „żółtych stronach” w Internecie <http://www.gulasidorna.se> kliknąć angielską flagę i wyszukać słowo „newspapers”.

Gazety na swoich stronach domowych często zamieszczają ogłoszenia o mieszkaniach do wynajęcia.

Warunki życia

Żywność i mieszkanie są w Szwecji bardzo drogie. Osoby, które wyjeżdżają do prac sezonowych mogą oszczędzić zabierając ze sobą żywność z Polski. Za miejsce w domku kempingowym zapłacimy do 50 koron dziennie. Wynajęcie pokoju będzie kosztowało od 2000 do 3000 koron. Koszt wynajęcia małego mieszkania to około 5000 koron. Ceny są mocno zróżnicowane. Najtaniej jest oczywiście na prowincji. Najdroższy rejon to centrum Sztokholmu. Cena najmu zależy także od rodzaju mieszkania. Powstają one bowiem na różnych zasadach. Czasem jako budownictwo społeczne.

Jedzenie jest drogie. Trzeba przygotować się na to, że w ciągu tygodnia wydamy tysiąc koron. Oto kilka przykładowych i orientacyjnych cen artykułów spożywczych:

- 1 l mleka – 8 koron,
- pudełko płatków kukurydzianych – 30 koron,
- 500 g masła/margaryny – 20 koron,
- 1 kg sera – 50 koron,
- 1 kg wołowiny ok. 70 – 140 koron,
- 1 kg wieprzowiny to 50 – 100 koron,
- 1 kg kurczaka kupimy za 30 – 50 koron,
- jajko – 2 korony,
- 1 kg ryżu to 30 – 35 koron,
- 1 kg makaronu – 12 koron,
- gazeta codzienna – 12 koron.

Koszty utrzymania łagodni rozbudowana pomoc socjalna. Osoby pracujące mogą liczyć, że otrzymają świadczenie na dzieci, zasiłek dla samotnych rodziców i dodatek mieszkaniowy.

Tak jak w każdym kraju, tak i w Szwecji znajomość języka jest rzeczą przydatną, choć nie do końca konieczną. Większość Szwedów, a zwłaszcza tych przed pięćdziesiątym rokiem życia, nie ma problemów w porozumiewaniu się w języku angielskim. Nie mniej jednak jeśli nie znasz Szwedzkiego ciężko Ci będzie znaleźć dobrą pracę. Możesz liczyć przede wszystkim na nieskomplikowaną pracę, która nie ma żadnego związku z ludźmi, więc jeśli masz wyższe aspiracje znajomość języka z pewnością się przyda. Bardzo dobrym sposobem nauki Szwedzkiego, jest kurs „Audio Kurs Szwedzki Kurs Podstawowy”. Jest to kurs do samodzielnej nauki. 1500 najważniejszych słów i zwrotów dla osób początkujących i zaczynających naukę + gramatyka.

Audio Kurs Szwedzki Kurs podstawowy przeznaczony jest dla osób początkujących, zaczynających naukę oraz tych, które chciałyby szybko przypomnieć sobie podstawy języka Szwedzkiego i przygotować się do podróży. Kurs polecamy wyjeżdżającym do Szwecji, zarówno do pracy, jak i w celach turystycznych.

Kurs obejmuje 12 lekcji uczących blisko 1500 najbardziej potrzebnych słów i zwrotów, np. pytanie o drogę, zakupy, restauracja, nagle wypadki, rozmowa o pracę. Drukowany podręcznik (64 strony) zawiera pełne teksty wszystkich nagrań, słowniczek do każdej lekcji oraz najważniejsze informacje gramatyczne. Na dwóch płytach, oprócz nauki słówek metodą powtarzania, znajdują się także dialogi oraz ćwiczenia utrwalające. Łącznie ponad 130 minut nagrań profesjonalnych lektorów.

Z Audio Kursem szybko nauczysz porozumiewać się w języku szwedzkim w praktycznych sytuacjach, osłuchasz się z jego brzmieniem oraz poznasz wymowę. Unikalna metoda kursu pozwala na naukę nie tylko w domu, ale również podczas podróży, w samochodzie, w autobusie i w drodze do pracy lub szkoły.

Spis treści

CD 1

- Lekcja 1 – Podstawowe zwroty i wyrażenia.
- Lekcja 2 – Liczebniki, dni tygodnia, pory roku i czas.
- Lekcja 3 – Człowiek i rodzina.
- Lekcja 4 – Części ciała, cechy charakteru, opis osoby.
- Lekcja 5 – Kolory, części garderoby, sklep i zakupy.
- Lekcja 6 – Żywność, jedzenie, restauracja.

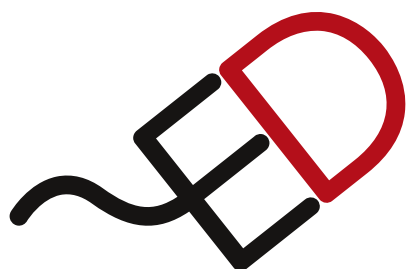
CD 2

- Lekcja 7 – Komunikacja i podróżowanie.
- Lekcja 8 – Wakacje, czas wolny i hobby.
- Lekcja 9 – W mieście, pytanie o drogę.
- Lekcja 10 – Życie codzienne, dom, szkoła.
- Lekcja 11 – Wypadki, nagłe zdarzenia, pomoc.
- Lekcja 12 – Praca.

Dodatkowo w podręczniku (64 strony):

- przystępne wyjaśnienie najważniejszych zagadnień gramatycznych,
- pełne teksty wszystkich nagrań i dialogów,
- słowniczek do każdej lekcji,
- odpowiedzi do ćwiczeń.

Więcej informacji www.jezykiobce.pl

EDGARD
J E Z Y K I O B C E . P L

Szkoła podstawowa

System edukacji w Szwecji (nie wliczając w to szkół wyższych) jest oparty na dziewięcioletniej, obowiązkowej nauce, którą zwykle podejmują dzieci w wieku lat 7. Przed tym etapem dzieci mogą rozpocząć edukację przedszkolną (försköleklass), która nie jest obowiązkowa.

Pierwsze lata uczeń spędza w tzw. "grundskola", czyli szkole podstawowej. Edukacja jest podzielona na dwa etapy (niższy i wyższy), które odpowiednio obejmują przedział wiekowy: od 7 – 13 i od 13 – 16 lat.

System oceniania charakteryzuje się w tym typie szkoły trzema głównymi stopniami:

- G (oznaczające zaliczenie przedmiotu) = 10*
- VG (zaliczenie z wyróżnieniem) = 15*
- MVG (zaliczenie najwyższe) = 20*

Nie są to typowe formy oceniania dla osób przyzwyczajonych do polskich piątek, czwórek czy jedynek. Ale system ocen w Szwecji różni się jeszcze bardziej od polskiego w przypadku ocen negatywnych – te oceny nie występują w formalnym systemie. Jednak, jeżeli uczeń nie zaliczy danego testu czy sprawdzianu, otrzymuje ***, które oznaczają "brak podstaw do oceny". Często ten typ oceny jest zastępowany przez nauczycieli stopniem IG (brak zaliczenia). Jednak typowych ocen nie otrzymuje się, aż do klasy VIII.

Test (aplikacja) do szkoły średniej odbywa się na podstawie ogólnej sumy punktów (zwykle 320) *, branej z 16 przedmiotów (czasami nawet 17 lub więcej – wchodzi w to obowiązkowy, trzeci język obcy, niemiecki bądź francuski lub popularny ostatnio hiszpański). Wśród wszystkich wybranych przedmiotów muszą się znaleźć trzy przedmioty obowiązkowe: angielski, szwedzki i matematyka (!). Brak zaliczenia któregośkolwiek z tych przedmiotów nie pozwala na kontynuowanie nauki w szkole średniej, jednak uczeń ma możliwość dalszej nauki i uzupełnienia wiadomości w "grundskole".

Szkoła średnia

Szkoła średnia "gymnasieskola" trwa przeważnie trzy lata (ewentualnie, w zależności od kierunku cztery), a nauka w niej jest podzielona na dwa programy/główne kierunki: "social knowledge" (samhällskunskap), czyli kierunek humanistyczny i "science" (naturvetenskap) – blok przedmiotów "ścisłych". Te z kolei dzielą się na specjalności, jak np. "programy narodowe" – programy zajęć definiowane przez Ministerstwo Edukacji, czy specjalności oferowane przez daną szkołę w określonym rejonie kraju. Większość szkół zwykle realizuje "programy narodowe".

Przedmioty (kursy) wybierane przez ucznia na określonej specjalności dzielą się w praktyce na cztery typy:

- kursy obowiązkowe – kursy, które każdy uczeń musi zaliczyć obowiązkowo, aby otrzymać dyplom, bez względu na to, na jakiej specjalności się uczy,
- przedmioty dodatkowe na danym kierunku, które uczeń jest zobowiązany zaliczyć,
- kursy indywidualne – przedmioty, które uczeń wybiera sam, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami na drugim bądź trzecim roku,
- kursy odpowiadające danej specjalności – przedmioty, które są obowiązkowe na danej specjalności.

Ogólna sytuacja szkolnictwa w Szwecji

Organizacją, administracją i wszystkimi innymi sprawami obejmującymi szkolnictwo zajmuje się państwo. Nad siatką godzin, dotacjami, czy szczegółami programów nauczania czuwa Ministerstwo Edukacji. Nauka w szkołach państwowych jest bezpłatna – kosztów (materiały dydaktyczne, posiłki, transport) za finansowanie nauki na tym etapie nie ponoszą ani uczniowie, ani ich rodzice. Uczniowie szkół średnich (16 – 20 lat) korzystają ze stypendium naukowego.

Jeżeli chodzi o organizację roku szkolnego jest ona identyczna do polskiej. Rok szkolny trwa ok. 40 tygodni (zaczyna się w 34 tygodniu danego roku) i dzieli się na dwa semestry.

System szkolny w Szwecji oferuje wiele możliwości rozwijania zainteresowań na polu naukowym i poza nim, jednak największą zaletą tego systemu jest dość szybkie usamodzielnianie się ucznia i jego ukierunkowanie, we wczesnym etapie edukacji, na odpowiadający mu kierunek i dzięki temu, kształcenie specjalistów w danej dziedzinie.

Szkolnictwo wyższe

W Szwecji można wybierać spośród 46 wyższych uczelni – uniwersytetów (państwowych i prywatnych), college'ów uniwersyteckich (także państwowych lub prywatnych). Do największych uniwersytetów należą Lund (wielkie, międzynarodowe centrum akademickie), Goeteborg, Uppsala (najstarszy i jeden z najbardziej renomowanych szwedzkich uniwersytetów). Największym centrum akademickim jest oczywiście Sztokholm.

Studia to po prostu system kursów. Egzaminy zdaje się po prostu po ukończeniu danego kursu lub modułu.

Szwedzki rok akademicki trwa od połowy sierpnia do pierwszych dni czerwca – semestr jesienny od połowy sierpnia do połowy stycznia, wiosenny – od połowy stycznia do początku czerwca. Ferie zimowe dla zagranicznych studentów trwają od mniej więcej 19 grudnia do 7 stycznia.

Wyjeżdżając na studia do Szwecji, trzeba podjąć decyzję, w jakim języku chcemy studiować. Większość studentów zagranicznych wybiera studia w języku angielskim. Jednakże, jeżeli ktoś zna dobrze szwedzki i czuje się na siłach, może również wybrać program w tym języku. Istnieje jeszcze jedna opcja – można wyjechać do Szwecji po to, by tam nauczyć się tego języka. Większość studiów licencjackich jest wykładana w języku szwedzkim. Jednak istnieje ponad 200 programów magisterskich uzupełniających, na których wykłady prowadzone są w całości po angielsku. Aby potwierdzić naszą znajomość języka angielskiego, podczas rekrutacji należy przedstawić stosowny dokument – najczęściej wymaganym świadectwem jest świadectwo zdania egzaminu TOEFL (500 – 550 punktów) lub IELTS (punktacja nie niższa niż 5.0). Kto planuje studia po szwedzku, powinien zdać egzamin TISUS.

Aby dostać się na wymarzony kierunek, należy zwracać się do instytucji: National Admissions Office for Higher Education (adres internetowy: <http://www.vhs.se>). Organizacja ta prześle naszą aplikację do konkretnej uczelni. Formularze oraz broszury informacyjne (wyłącznie po szwedzku) są dostępne od sierpnia do listopada, jeśli rok akademicki zaczyna się wiosną oraz od lutego do kwietnia, jeśli rozpoczynamy studia jesienią. Podkreślam, że jeżeli ubiegamy się o przyjęcie na studia na własną rękę (a nie za pośrednictwem polskiego uniwersytetu), konieczna jest znajomość szwedzkiego. Jeśli chcemy skorzystać z programów Socrates lub Erasmus, trzeba najpierw być studentem na polskiej uczelni, a następnie dowiedzieć się czy nasz uniwersytet prowadzi wymianę studencką z uniwersytetami w Szwecji.

Większość studentów zagranicznych, studiujących na studiach licencjackich, przyjeżdża do Szwecji w ramach wymiany studenckiej (np. programu SOCRATES lub ERASMUS). Osoby, które chcą przyjechać na studia do Szwecji na własną rękę, mają nieco utrudnione zadanie, gdyż regulacje prawne w tej dziedzinie są surowe i liczba miejsc na uniwersytetach jest dosyć ograniczona. Jednakże nie jest to niemożliwe.

Studia licencjackie wymagają znajomości języka szwedzkiego. Jedynie studenci, którzy przyjechali do Szwecji w ramach wymiany studenckiej, uczestniczą w programach anglojęzycznych.

Pomimo faktu, że chesne za studia jest pokrywane przez państwo, ciągle zostają pewne koszty, które spadną na nasze barki. Po pierwsze student jest zobligowany do płacenia niewielkich składek członkowskich do organizacji studenckich. Opłaty te wahają się od SEK 150 do 400 na semestr. Trzeba będzie także na własny rachunek zaopatrzyć się w podręczniki. Na ten cel wydamy około SEK 750 na miesiąc, przy czym na niektórych kierunkach (np. na prawie) kwota ta może być wyższa. Jednak wiele organizacji studenckich organizuje wyprzedaje, gdzie można kupić książki taniej.

Opieka medyczna

Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Bezpośrednio za działalność opieki ambulatoryjnej odpowiadają samorządy. Szwedzka służba zdrowia jest, zdecentralizowana i finansowana z podatków lokalnych. Podstawowym szczeblem opieki ambulatoryjnej są przychodnie rejonowe, udzielające mieszkańcom Szwecji świadczeń w razie choroby lub obrażeń nie wymagających hospitalizacji.

Uzupełnieniem sieci przychodni rejonowych jest zakładowa służba zdrowia oraz sektor prywatny. Rola tego sektora, w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej, jest jeszcze niewielka.

W wyniku przemian organizacyjnych w służbie zdrowia, sektor prywatny jest – częściej niż dawniej – angażowany do świadczenia usług zdrowotnych. Władze samorządowe zawierają kontrakty na świadczenia również z prywatnymi świadczeniodawcami.

Lekarze, stomatolodzy i recepty

Należy korzystać z usług lekarzy pracujących w ramach systemu ubezpieczeń społecznych i przedstawić formularz E111. W innym przypadku należy opłacić pełne koszty leczenia.

Leczenie szpitalne

Można zgłaszać się do dowolnego szpitala publicznego.

Dopłaty

Udział pacjenta w kosztach konsultacji z lekarzem lub fizjoterapeutą w przychodni różni się w poszczególnych miejscowościach i wynoszą około: 60–140 SEK za konsultację internisty i 40–120 SEK za konsultację fizjoterapeuty. Za konsultację u specjalisty lub pomoc w nagłym wypadku udział pacjenta wyniesie od 125 do 260 SEK. Nagłą pomoc dentystyczną można uzyskać za obniżoną opłatą w Państwowej Klinice Dentystycznej lub u stomatologa współpracującego z programem ubezpieczeń społecznych. Pacjent ponosi 100% opłaty do 700 SEK, 65% opłaty do kwoty 13 500 SEK i 30% kwoty wyższej niż 13 500. Ceny za usługi stomatologiczne ustalone są w taryfie państwowej.

Bezpłatne leczenie stomatologiczne oferowane jest dzieciom do lat 19 przez władze samorządowe.

Pacjent opłaca pełne koszty leków i materiałów chirurgicznych do wysokości 400 SEK, 50% kosztów pomiędzy 401 i 1200 SEK, 25% kosztów od 1201 do 2800 SEK i 10% kosztów od 2801 do 3800 SEK. Wartość zakupu określa wysokość następnej zapłaty. Istniejący poprzednio system ochrony przed wysokimi kosztami służby zdrowia i leków został obecnie podzielony na dwa oddzielne programy dotyczące leczenia i leków. Nikt nie musi płacić więcej niż 900 SEK za leczenie i 1300 SEK za leki na receptę w ciągu 12 miesięcy.

W przypadku transportu osoby w ciężkim stanie lub transportu karetką pogotowia, pacjent pokrywa część kosztów subsydiowanych (na ogół około 40 SEK), zgodnie z decyzją danego hrabstwa.

Ubezpieczenie zdrowotne

Szwedzka służba zdrowia jest finansowana z podatków lokalnych.

Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Szwecji

Przed opuszczeniem kraju osoba, która zamierza skorzystać z opieki medycznej za granicą lub przewiduje taką możliwość, powinna zaopatrzyć się w formularz. Przed wykorzystaniem formularz musi zostać jednak potwierdzony przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Formularz wraz z potwierdzeniem jest dowodem, że dana osoba jest upoważniona do świadczeń zdrowotnych w ramach systemu zabezpieczenia społecznego w swoim kraju, a w przypadku formularza E111, potwierdzony formularz stanowi dowód zgody ubezpieczyciela na pokrycie kosztów niezbędnego z przyczyn medycznych leczenia, w trakcie pobytu za granicą.

Jeśli wyjeżdżający nie dopełni tej procedury przed wyjazdem, nie pozbawia go to możliwości skorzystania z omawianych unormowań prawnych. Konieczne w takiej sytuacji będzie jednak nawiązanie odpowiedniej korespondencji między instytucją leczniczą w kraju wyjazdu a instytucją rozliczającą w kraju macierzystym.

Brak odpowiedniego formularza może skutkować koniecznością pokrycia kosztów leczenia bezpośrednio z kieszeni pacjenta. Z wnioskiem o zwrot poniesionych wydatków można wystąpić bezpośrednio do instytucji ubezpieczenia zdrowotnego w państwie, w którym świadczenia były udzielone, o ile jest to możliwe ze względu na zaplanowany czas pobytu zainteresowanego w tym państwie. Powinien on jednak pamiętać o tym, że podstawą dokonania zwrotu przez instytucję zagraniczną będą nie tylko okazane przez niego dowody zapłaty za udzielone mu w tym państwie świadczenia zdrowotne, ale również ważny w okresie udzielania świadczeń odpowiedni formularz serii E, wydany przez oddział wojewódzki NFZ właściwy ze względu na jego miejsce zamieszkania w Polsce.

Jeżeli uzyskanie zwrotu poniesionych kosztów nie było możliwe w trakcie pobytu zainteresowanego w państwie, w którym świadczenia zostały udzielone, powinien on zwrócić się o ich refundację do swojej instytucji właściwej, którą w stosunku do polskich ubezpieczonych jest właściwy oddział wojewódzki NFZ.

Samochód

Polskie prawo jazdy oraz międzynarodowe prawo jazdy są honorowane w Szwecji. Polscy kierowcy nie muszą posiadać Zielonej Karty, polskie OC jest tam uznawane. Zaleca się jednak wykupienie dodatkowego ubezpieczenia np. Assistance, ze względu na wysokie koszty holowania samochodu.

Przepisy ruchu

Obowiązkowo pasy bezpieczeństwa na przednich siedzeniach, na tylnych – o ile są montowane seryjnie, trójkąt ostrzegawczy. Zalecane jest posiadanie apteczki, gaśnicy i kompletu zapasowych żarówek. Minimalna głębokość bieżnika opon – 1,6 mm (zalecana – 3 mm). Dla motocyklistów, motorowerzysty i ich pasażerów kask ochronny.

Dzieci do siedmiu lat powinny być przewożone w specjalnym foteliku lub na siedzeniu podwyższonym (z racji wzrostu) pozwalającym na używanie pasów bezpieczeństwa, zarówno na przednim, jak i tylnym siedzeniu. W większych miastach Szwecji zainstalowane są parkometry. Zwykle od godz. 8 do 18 parkowanie jest płatne. Opłata za godzinę waha się w granicach 25-40 SEK. W centrum Sztokholmu opłata za 10 min parkowania

- niezależnie od pory dnia i roku używanie świateł mijania jest obowiązkowe,
- z uwagi na bardzo częste i tragiczne w skutkach kolizje ze zwierzyną leśną (np. z losiami) konieczne jest zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia samochodu przez tereny zalesione – koszty ewentualnych szkód po kolizji ze zwierzyną leśną użytkownik pojazdu ponosi we własnym zakresie,
- rygorystycznie traktowane są ograniczenia prędkości na drogach (autostrady – 110 km/godz., drogi – 90 km/godz., teren zabudowany – 50 km/godz.),
- prawo szwedzkie jest bardzo surowe w stosunku do osób łamiących przepisy drogowe, a w szczególności wobec osób prowadzących pojazd pod wpływem alkoholu (dozwolony limit stężenia alkoholu we krwi wynosi 0,2 promila, a w wydychanym powietrzu 0,1 mg/1); kary za łamanie przepisów są surowe (od wysokiego mandatu i odebrania prawa jazdy aż do kary pozbawienia wolności),
- wszystkie samochody prywatne starsze niż 2 lata podlegają co roku kontroli w stacji diagnostycznej.

Mandaty

Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu karane jest bardzo wysoką grzywną i/lub zatrzymaniem prawa jazdy. Czasami nawet aresztem. Wysokość mandatów waha się od 400 do 1200 SEK, lecz w przypadku konieczności zastosowania kilku mandatów przekraczających łącznie 2,5 tys. SEK sprawa kierowana jest do sądu. Przykładowa wysokość mandatów:

- za przejazd na czerwonym świetle – 1,2 tys. SEK,
- zawracanie na autostradzie – 1 tys. SEK,
- nieużywanie pasów bezpieczeństwa – 600 SEK,
- nieużywanie kasków ochronnych – 400 SEK,
- nierespektowanie znaków drogowych – 600 SEK,
- jazda bez świateł mijania – 400 SEK (w dzień), 800 SEK (w nocy),
- jazda na litych oponach – 800 SEK,
- przekroczenie prędkości – od 800 do 2 tys. SEK, a przy przekroczeniu powyżej 30 km/h sprawa kierowana jest do sądu,
- nieprawidłowe parkowanie w mieście – od 400 do 1 tys. SEK (+ koszt zwrotu odholowanego pojazdu w granicach 800-1400 SEK),
- nieprawidłowe parkowanie w terenie niezabudowanym – od 200 do 800 SEK.

Paliwo

W Szwecji można kupić wszystkie rodzaje benzyny bezołowiowej "Blyfri", a także diesel (stacje wyposażone w dystrybutory samoobsługowe nie prowadzą sprzedaży diesla). Kłopot może być z gazem płynnym LPG. Stacje czynne są w godz. 7-21; jedynie w sąsiedztwie autostrad i w dużych miastach niektóre czynne są 24 godz. Bez opłat celnych można wwieźć tylko paliwo znajdujące się w baku (maks. 400 l). Paliwo wwożone w zapasowych kanistrach podlega ocłeniu do 6 SEK/litr w zależności od jego gatunku.

Opłaty drogowe

Szwecja ma ok. 1,5 tys. km autostrad i 600 km dróg ekspresowych. W przeważającej części szwedzkie drogi są szerokie i bardzo dobrej jakości. Wszystkie drogi i autostrady w Szwecji są bezpłatne. Zwierzęta wychodzące na drogi są najczęstszą przyczyną wypadków w tym kraju. Płatny jest przejazd mostem Oresund (4 km tunelu i 7,8 km mostu) łączącym Szwecję z Danią. Za przejazd zapłacimy:

- motocyklem SEK (17 euro),
- samochodem osobowym do 6 m długości – 275 SEK (32 euro),
- samochodem osobowym z przyczepą/samochodem kempingowym, furgonetką o długości 6-9 m, mikrobusem – 600 SEK (64 euro).

Wwozienie auta do Szwecji

Samochody prywatne mogą być swobodnie wwożone do Szwecji z terenu UE i użytkowane na obcych tablicach rejestracyjnych do 1 roku. Przed dokonaniem rejestracji samochodu w Szwecji niezbędny jest obowiązkowy (płatny) przegląd w wyspecjalizowanej sieci stacji diagnostycznych (Svensk Bilprovning; <http://www.bilprovningen.se>). Niezbędne jest do tego prawo jazdy i polski dowód rejestracyjny. Po pozytywnej inspekcji pojazdu należy złożyć odpowiedni wniosek rejestracyjny do Centralnego Rejestru Pojazdów (Bilregistret). W tym celu trzeba wskazać miejsca zamieszkania w Szwecji oraz dowód tożsamości. Informacje na temat sprowadzania oraz rejestracji pojazdów w Szwecji znajdują się na stronie internetowej Urzędu Transportu Drogowego (Vägverket).

Wywóz auta ze Szwecji

Po nabyciu samochodu w Szwecji w celu wywozu do Polski należy zgłosić się z wnioskiem (można go znaleźć na stronie <http://www.vv.se>) oraz dowodem tymczasowego ubezpieczenia pojazdu do Urzędu Transportu Drogowego (Vägverket), aby uzyskać tymczasowy dowód rejestracyjny i tablice; jednocześnie poprzedni właściciel powinien wyrejestrować pojazd. Osoby rejestrujące pojazd w Polsce obowiązane są przedstawić dowód opłacenia podatku akcyzowego. Przy imporcie samochodu z przebiegiem mniejszym niż 6000 km lub w ciągu 6 miesięcy od daty jego pierwszej rejestracji, należy zapłacić podatek VAT w Polsce podczas rejestracji.

Przepisy celne

Osoby wjeżdżające bezpośrednio z obszaru UE nie płacą cła za przewożone rzeczy przeznaczone do użytku osobistego i nie są poddawane żadnym formalnościom granicznym. Ograniczenia i specjalne wymogi dotyczą wwozu: zwierząt, alkoholu, tytoniu, broni i amunicji, niebezpiecznych narzędzi, strzykawek podskórnych oraz igieł do nich. Niedozwolony jest wwóz narkotyków, środków dopingujących, pornografii. Restrykcje wywozowe obejmują m.in. materiały palne, produkty o znaczeniu strategicznym oraz skarby kultury. Nie ma ograniczeń co do wwozu z terenu UE do Szwecji środków finansowych. Transakcje powyżej 100 000 SEK są rejestrowane ze względów statystycznych. Bez-cłowy przywóz alkoholu z innego kraju UE do Szwecji możliwy jest pod warunkiem, że wwiezie go osobiście osoba w wieku minimum 20 lat i będzie on przeznaczony jedynie na własne potrzeby. Obowiązują następujące limity:

- 10 l mocnego alkoholu,
- 20 l produktów o średniej zawartości alkoholu,
- 90 l wina,
- 110 l piwa.

Papierosy mogą być wwiezione przez osobę pełnoletnią w ilości do 200 sztuk. Szczegółowe informacje dotyczące importu i eksportu towarów dostępne są na stronie internetowej szwedzkiego Urzędu Cel:

<http://www.tulverket.se>

Przewóz zwierząt

Poniższe przepisy obowiązują przy wwozie psów lub kotów z krajów UE (w tym oczywiście z Polski) do Szwecji od 3 lipca 2004:

Zwierzęta muszą zostać oznaczone mikrochipem (spełniającym wymagania norm ISO) lub wyraźnym tatuażem. Jeśli użyty został mikrochip nie spełniający norm ISO, wymagane będzie zabranie własnego czytnika, który umożliwi odczytanie danych na granicy.

Zwierzę powinno zostać zaszczepione przeciwko wściekliźnie w warunkach odpowiadających wymaganiom producenta szczepionki, sama zaś szczepionka musi być zatwierdzona przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Należy przeprowadzić test na obecność przeciwciał bakterii wścieklizny, na podstawie którego można będzie ustalić przeciwciała przynajmniej na poziomie 0.5 IE/ml. Test powinno się przeprowadzić conajmniej 120 dni, ale nie później niż 365 dni po ostatnim szczepieniu przeciwko wściekliznie. Jedynie laboratoria zatwierdzone przez UE mogą badać pobraną od zwierząt krew.

Zwierzęta muszą zostać odrobaczone (tasiemiec - Echinococcus spp) przez autoryzowanego weterynarza nie wcześniej niż 10 dni przed planowaną datą wyjazdu.

Wwóz szczeniąt i kociąt młodszych niż 3 miesiące wymaga zezwolenia Urzędu ds. Rolnictwa – Jordbruksverket. Mogą ubiegać się o nie jedynie właściciele szczeniąt pochodzących z krajów, w których nie występuje ryzyko wścieklizny. Do takich należą: Australia, Belgia, Cypr (grecka część), Czechy, Dania, Finlandia, Francja, Grecja wraz z wyspami, Hiszpania z wyjątkiem Centy i Melilli, Holandia, Irlandia, Islandia, Japonia, Luksemburg, Malta, Nowa Zelandia, Portugalia wraz z wyspami, Szwajcaria, Szwecja, Wielka Brytania oraz Włochy.

Szwedzka Rada ds. Rolnictwa nadal zaleca, aby szczepić zwierzęta przeciwko leptospirozie i nosówce.

Przewóz innych zwierząt

Wwóz gryzoni takich jak świnki morskie, myszy, chomiki i szynszyle nie wymaga zezwolenia, o ile ilość wwożonych sztuk nie przekracza 10.

Wwóz królików również nie wymaga zezwolenia, jednak nie można wwieźć więcej niż 3 sztuki. Jeśli zwierzę nie było w naszym posiadaniu przez okres co najmniej 6 miesięcy, należy uzyskać zezwolenie na wwóz. Zezwolenie takie wydaje Urząd ds. Rolnictwa – Jordbruksverket.

Wwóz tchórzofretki wymaga, tak jak w przypadku psa i kota, posiadania

- paszportu,
- zaświadczenia o szczepieniu przeciw wściekliznie (zaszczepić można zwierzę, które ukończyło 3 miesiące),
- mikrochipa lub tatuażu.

Wjazd na teren Szwecji może nastąpić po upływie minimum 21 dni od dnia zaszczepienia na wściekliznę.

W przypadku wątpliwości radzimy zajrzeć na strony szwedzkiego Urzędu ds. Rolnictwa:

<http://www.sjv.se>

Placówki dyplomatyczne

Przed wyjazdem za granicę, a w szczególności wyjazdem dotyczącym pracy zarobkowej, zawsze warto odwiedzić ambasadę lub któryś z konsulatów danego Państwa. Szwedzkie placówki dyplomatyczne można właściwie znaleźć w każdym większym mieście w Polsce:

Ambasada Szwecji w Polsce

Adres:

ul. Bagatela 3,

00-585 Warszawa

Telefon: +48 22 640 89 00

Fax: +48 22 640 89 83

E-mail: ambassaden.warszawa@foreign.ministry.se

www.swedishembassy.pl

Godziny otwarcia:

poniedziałek - piątek 9.00 - 12.00

Konsulat Generalny Szwecji w Szczecinie

Adres:

ul. Marii Skłodowskiej-Curie 4,

71-332 Szczecin

Telefon: +48 91 486 26 73-74

Fax: +48 91 487 85 22

E-mail: szczfrdl@wsap.szczecin.pl

Godziny otwarcia:

poniedziałek, środa, piątek 10.00-12.00

Konsulat Generalny Szwecji w Gdańsku

Adres:

ul. Chmielna 101/102,

80-784 Gdańsk

Telefon: +48 58 300 95 00

Fax: +48 58 300 95 08

E-mail: generalkonsulat.gdansk@foreign.ministry.se

www.swedishmissions.gov.se/gdansk

Godziny otwarcia:

poniedziałek - piątek 8.30 - 12.30 i 13.15-16.30

Konsulat Generalny Szwecji we Wrocławiu

Adres:

ul. Mydlana 2

51-502 Wrocław

Telefon: +48 71 34 50 300

Fax: +48 71 34 50 895

E-mail: Arne.Sehlman@volvo.com

Godziny otwarcia:

poniedziałek, środa 8.00-10.00, piątek 13.00-15.00

Konsulat Generalny Szwecji oddział w Gdyni

Adres:

ul. Jana z Kolna 25,

81-354 Gdynia

Telefon: +48 58 621 62 16

Fax: +48 58 661 76 70

E-mail: askin@proterians.net

Godziny otwarcia:

poniedziałek, środa, piątek 10.00-12.00

Natomiast w Szwecji zawsze możemy liczyć na Polskich dyplomatów.

Ambasada RP w Sztokholmie

Adres:

Karlavägen 35
S-114-31 Stockholm
Telefon: (00-46 8) 50 57 50 00
Fax: (00-46 8) 50 57 50 86
E-mail info.polen@swipnet.se
www.polemb.se

Konsulat Generalny RP w Malmö

Adres:

Adolf Fredriksgatan 13
Box 20512 Malmö
Telefon: 004640-987987
Fax: 040-914339
E-mail konsulatr@tele2.se

Konsulat Generalny RP w Sztokholmie

Adres:

Prästgårdsgatan 5
172 32 Sundbyberg
Telefon: 08 - 56482 900
Fax: 08 - 56482 910
E-mail: info@polskageneralkonsulatet.se

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Sztokholmie

Adres:

Friggagatan 4
114 27 Stockholm Szwecja
Telefon: +46 (0) 8 453 84 20
Fax: +46 (0) 8 21 61 88
E-mail: info@polcommerce.com
<http://www.polcommerce.com>

Konsulaty honorowe

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Karlskronie

Adres:

Östra Köpmansgatan 2A371 33 Karlskrona
Adres pocztowy:
Branthalla PL.543C
373 00 Jämsjö
Telefon: +46 (0)455 561 15
Fax: +46 (0)455 561 60
E-mail: magdalena.svensson@telia.com

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Uppsali

Adres:

Storgatan 28 a
750 03 Uppsala
Telefon: 018 172 450
Fax: 018 172 469
E-mail: info@folkessonrevision.se

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Visby

Adres:

Österväg 3 A
SE-621 45 Visby
Telefon: +46 (0)498 20 33 20
Fax: +46 (0)498 20 33 90
E-mail: inger.harlevi@gtsab.se

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Halmstad

Adres Konsulatu:

Brogatan 42
Adres pocztowy:
Box 111
301 04 Halmstad
Tel./Fax: +46 (0) 35 21 09 55
E-mail: polska@konsulatet.se
www.konsulatet.se

Niezb dn pomoc mog Pa stwo tak e otrzyma od licznych organizacji polonijnych:

Kongres Polaków w Szwecji - Polska
Kongressen i Sverige

Adres do korespondencji:
Box 5025, SE 102 41 Stockholm
Adres siedziby:
Ośrodek Polskich Organizacji
Niepodległościowych
Östermalmsgatan 75, Stockholm
Tel./Fax: +46-8-66 11 00 6
E-mail: biuro@polskakongressen.org
www.polskakongressen.org

Sztokholmski Klub Polonijny OBYWATEL
POLSKI

Adres:
Sztokholmski Klub Polonijny 'Obywatel Polski'
c/o Z.M. Butkiewicz
Dalgången 9, bv
168 41 Bromma
Telefon: 08-57974425, 073-7345330
E-mail: obywatelpolski@yahoo.se
www.obywatelpolski.se

Szwedzko-Polska Izba Handlowa

Adres:
Svensk-Polska Handelskammaren
Blasieholmsgatan 4B
103 29 Stockholm
Telefon: 08-678 69 45
Fax: 08-762 78 66
E-mail: gunilla.leijonhufvud@swedishtrade.se
www.svenskpolska.com

Zwi zek wolnych Polaków w Szwecji

Adres do korespondencji:
Fria Polska Förening box 75
SE 730 50 Skultuna, Sverige
Telefon: +46-21-38 30 60; +46-70-71 72 114
Fax: +46-21-38 30 70
E-mail: zwp@polskakongressen.org
www.members.tripod.com/~zwp

Towarzystwo Szwedzko-Polskie

Adres:
Svensk-Polska Samfundet
c/o Sundberg
Villagatan 3 NB
114 32 Stockholm
Telefon: 08-778 24 08
Fax: 08-778 24 08
E-mail: svensk_polska_sf@hotmail.com
www.svensk-polska-samfundet.just.nu

Zwi zek Szerzenia Kultury DOM POLSKI

Adres:
Studieförbundet
c/o Kulturföreningen "Polska Hemmet"
Ystadsgatan 53
214 44 Malmö
Telefon: 040-608 22 93
E-mail: wieslawa63@hotmail.com
www.dompolskimalmo.se

Zwi zek Polaków KORONA w Malmö

Adres:
c/o Alicja Rafael
Björkbogatan 13
212 32 MALMÖ
Telefon: 040-44 62 40
Fax: 040-44 62 40

Zrzeszenie Organizacji Polonijnych w Szwecji

Adres do korespondencji:
Bjursäragatan 93, 2 tr,
124 63 Bandhagen
Telefon: + 46 8 91 46 27
Tel./Fax: + 46 8 91 46 27
E-mail: mariajolanta.olsson@bredband.net

Wychodząc na przeciw oczekiwaniom naszych użytkowników portal Skandynawia.pl opublikował poradnik "Szwecja dla każdego". Ilość informacji dotyczących Szwecji, które można znaleźć za pośrednictwem internetu jest ogromna. W znacznej większości są to jednak informacje bądź to nie sprawdzone bądź nie kompletne, uniemożliwiające spojrzeć na sprawę całościowo. Aby dotrzeć do wszystkich odpowiedzi, które stawiają sobie Państwo przed wyjazdem do naszych za bałtyckich sąsiadów do tej pory konieczne było spędzenie kilku godzin na przeszukiwanie kilkunastu lub nawet kilkudziesięciu witryn internetowych. Tworząc niniejszy przewodnik chcieliśmy przede wszystkim udostępnić Państwu kompletne informacje zebrane w jedną całość. Staraliśmy się zamieścić w nim treści z jak najbardziej wiarygodnych źródeł, których listę znajdują Państwo poniżej. Zachęcamy również do odwiedzenia wymienionych stron:

szwecja.pl	www.eures.praca.gov.pl
www.sztokholm.polemb.net	www.scb.se
www.swedenabroad.com	www.edu.edu.pl
www.vv.se	www.gazetapodatnika.pl
www.sjv.se	www.studiu.pl
www.tullverket.se	www.gu.com.pl
www.poloniainfo.se	www.strefapraczy.eu
www.psz.pl	www.pracaizycie.pl
www.szwecja.zachlebem.info	www.autogazeta.pl
www.wsb.edu.pl	

„Szwecja – Przewodnik po rynku” Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Sztokholmie
www.polcommerce.com (wersja polska)

Największy polski portal o Szwecji

Szwecja.pl

Skandynawia.pl
ul. Powstańców 11 skich 5
53-332 Wrocław
tel. +48 71 332 62 09
email : redakcja@skandynawia.pl

UNITY LINE

Patronat medialny:

Agencja pośrednictwa pracy
...prostsze niż myślisz

